دولت اسلامی افغانستان
مرکز تعلیمی افغانستان

(۲)

رهنمای تدریس

(آموزش خواندن ونوشتن)

برای کتاب (۲)

کورس های سواد آموزی

مؤلف: فتح محمد منظر آسمانی
تدقیق وتصحیح: عبدالوکیل حنیفی، میرعبدالعظیم نظری،

سال - ۱۳۷۱

دولت اسلامی افغانستان
مرکز تعلیمی افغانستان

(۲)

رهنمای تدریس
(آموزش خواندن ونوشتن)
برای کتاب (۲) کورس های سواد آموزی

مؤلف : فتح محمد منتظر آسمائی
تدقیق و تصحیح : عبدالوکیل حنیفی ، میرعبدالعظیم نظری ،

سال - ۱۳۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم

درس اول ـ صفحهٔ اول تا صفحهٔ چهارم

۱ـ هدف درس : شاگردان کلمهٔ (خدا) را خوانده بتوانند و با حرف های کلمه آشنا شوند . به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ (خدا) را به روانی از روی شکل کلمه ، نه از یاد بخوانند .

ب ـ کلمهٔ خدا را آنقدر بخوانند تا بتوانند آنرا از یاد بنویسند .

ج ـ با شکل کلان و خورد حرف های کلمهٔ خدا خوب آشنا شوند و این حرف ها را از یاد بنویسند .

(خ ـ خـ) ـ (د ـ د) ـ (ا ـ)

۲ـ معلم پیش از خواندن درس کتاب با شاگردان مباحثه میکند . و از شاگردان میپرسد :

الف ـ برادرها ! ما مسلمانان کارهای خود را بنام کی شروع میکنیم ؟

شاگردان میگویند : بنام (خدا)

ب ـ در کاریکه بنام (خدا) شروع شود برکت میآید ؟

شاگردان میگویند : بلی میآید .

۳ـ معلم متن سبق یعنی کلمهٔ (خـدا) ، را از روی کتاب میخواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (خدا) ، را به آواز بلند بخواند که دیگران شنیده بتوانند . بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (خدا) ، را از روی کتاب

خواند ، معلم کلمهٔ «خداج» را روی تختهٔ سیاه می نویسد و از هر شاگرد به نوبت خواهش می کند که پیش تختهٔ سیاه آمده نوشتهٔ روی تخته را بخواند . بار دیگر معلم کلمهٔ «خداج» را طوری روی تختهٔ سیاه می نویسد که اجزای آن از هم یک کمی جدا باشد . اینطور : (خـ دا ج)

آنگاه از هر شاگرد خواهش میکند که پیش تخته بیاید و هر جزء کلمه را نشان بدهد و تلفظ کند.

۴- معلم از شاگردان خواهش میکند که اول در کتاب در جای که تعین شده مشق کنند و آنگاه در کتابچه های خود کلمهٔ «خداج» را ده بار بنویسند . آنگاه هر حرف کلمهٔ «خداج» را در کتابچه هاے خود ده بار بنویسند .

درس دوم ـ صفحهٔ ۵ تا صفحهٔ ۷ .

۱ـ هدف درس : شاگردان کلمهٔ (آب) را خوانده بتوانند و با حرف های کلمه آشنا شوند ، به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ (آب) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند .

ب ـ کلمهٔ (آب) را آنقدر بخوانند تا بتوانند آنرا از یاد بنویسند .

ج ـ با شکل منفصل و متصل حرف های کلمهٔ (آب) خوب آشنا شوند تا این حرفها را بتوانند از یاد بنویسند .

(ا ـ آ) ـ (ب ـ ب)

۲ـ معلم پیش از خواندن سبق کتاب با شاگردان مباحثه می کند . معلم میگوید :

الف ـ برادر ها ! همه میدانیم که (آب) برای زنده ماندن انسان و حیوان و درخت و بته یک چیز ضرور یست . تاک های ما و شما هم مثل ما و شما به آب ضرورت دارد . در صنف دیگر طریقه های بهتر آبیاری تاک باغها را میخوانیم . حالا باید خواندن و نوشتن آب را یاد بگیرید .

۳ـ معلم متن سبق یعنی کلمهٔ (آب) را از روی کتاب برای شاگردان می خواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (آب) را به آواز بخواند که دیگران شنیده بتوانند . بعد از انکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (آب) را از روی کتاب

بخواند ، معلم کلمهٔ آب را روی تختهٔ سیاه می نویسد واز هر شاگرد به نوبت خواهش میکند که پیش تختهٔ سیاه آمده نوشتهٔ روی تخته را بخواند . آنگاه معلم از هر شاگرد خواهش میکند که پیش تخته بیاید و هر جزء کلمه را نشان بدهد و تلفظ کند .

۴- معلم از شاگردان خواهش میکند که اول کلمهٔ «آب» را در جای معین کتاب تمرین کنند و آنگاه ده بار در کتابچه های خود بنویسند. بعد از آن تنها حرف «آ» را در یک ستون و تنها حرف «ب» را دریک ستون دیگر ده بار بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت میکند .

درس سوم ـ صفحهٔ ۸ تا ۱۳

۱ـ هدف درس : شاگردان کلمهٔ (هوا) راخوانده بتوانند و باحرف های آن آشنا شوند . به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ (هوا) را از روی شکل آن ، نه ازیاد ، به روانی بخوانند .

ب ـ کلمهٔ (هوا) را درصنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج ـ باحرف های (هـ ـ و) خوب آشنا شوند .

د ـ ازحرف هائیکه آموخته اند یک یادو کلمهٔ نو بسازند ، مانند :

ـ کلمهٔ (خـ و ب) ← (خوب)

ـ کلمهٔ (دوا)

ـ کلمهٔ (داد)

۲ـ معلم پیش ازخواندن متن سبق درصنف با شاگردان مباحثه میکند .

معلم میگوید : برادرها ! همه میدانیم که (هوا) برای زنده ماندن انسان وحیوان ودرخت وبته یک چیز ضروریست . تاک های ما وشما هم مثل خود ما به هوا وحتیٰ به باد ضرورت دارند . درسبق نو که امروز شروع میکنیم خواندن ونوشتن کلمهٔ (هوا) را یاد میگیرید . حالا صفحهٔ (۹) کتاب تانرا بازکنید و ببینید .

۳- معلم متن سبق یعنی کلمهٔ (هوا) را از روی کتاب برای شاگردان میخواند وسپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (هوا) را به آوازیکه دیگران شنیده بتوانند، بخواند. بعداز انگه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (هوا) را از روی کتاب خواند، معلم کلمهٔ (هوا) را روی تختهٔ صنف مینویسد واز هر شاگرد به نوبت خواهش میکند که پیش تخته آمده نوشتهٔ روی تخته را بخواند. آنگاه معلم حرف های کلمهٔ (هوا) را روی تختهٔ صنف به شاگردان نشان میدهد ومیگوید به کتاب تان درصفحهٔ دیگر سبق امروز ببینید. کلمهٔ (هوا) سه حرف دارد:

(ه - و - ا)

معلم از هر شاگرد خواهش میکند که پیش تخته آمده وکلمهٔ (ه و ا) را طوریکه معلم نوشته است، روی تخته بنویسید. آنگاه از شاگردان تقاضا میکند که دربخش سوم وچهارم سبق (هوا) یعنی درصفحهٔ (۹ و ۱۰) مشق کنند. معلم کار شاگردان را هدایت ونظارت میکند که شاگردان درست عمل کنند. بعداز آنکه شاگردان از کار بخش سوم وچهارم سبق (هوا) فارغ شدند، معلم بخش پنجم سبق (هوا) یعنی صفحهٔ (۱۱) را به شاگردان معرفی ومثال آنرا با شاگردان یکجا کارمیکند. همچنین صفحهٔ (۱۲) را به شاگردان معرفی ومثال را با آنان یکجا کارمیکند وکار شاگردان را بدقت هدایت ونظارت میکند که درست عمل کنند. آنگاه معلم صفحهٔ (۱۳) را به شاگردان معرفی

ومثال را باآنان یکجا کارمیکند و به شاگردان هدایت میدهد که اشکال منفصل ومتصل حروف هرکلمه را پیشروی همان کلمه در ردیف معین بنویسند ومعلم صفحه به صفحه و کلمه به کلمه و حرف به حرف شاگردان را هدایت ، نظارت و کمک میکند .

۴- معلم به شاگردان میگوید : بیائید از حرف هائیکه تا حال خوانده اید وشناخته اید یک کلمهٔ نو بسازیم . شما حرف های (خ - د - ا) را درسبق اول و در کلمهٔ (خدا ج) آموختید و حرف (ب) را درکلمهٔ (آب) وحرف های (ﮪ - و) را درکلمهٔ (هوا) .

حالا بیائید نوشتن و خواندن یک کلمهٔ دیگر یعنی کلمهٔ (خوب) رایاد بگیرید . این کلمه را هر روز چندین بار بزبان میآورید ولی صرف نوشتن و خواندن آنرا نمیدانید آنگاه معلم پیش تختهٔ صنف میآید و کلمهٔ (خوب) را روی تخته می نویسد و از شاگردان تقاضا میکند که پیش تخته آمده :

- کلمهٔ (خوب) را از روی تخته بخوانند .
- کلمهٔ (خوب) را شاگردان بروی تخته مثل معلم خود بنویسند .
- کلمهٔ (خوب) را به حرف های آن تجزیه کنند یعنی حرف های آنرا نشان دهند .
- اشکال منفصل ومتصل حرف های کلمهٔ (خوب) را روی تخته نشان دهند .
- باکلمه های دیگر نیز روی تخته تمرین کنند .

۵ - معلم به شاگردان هدایت میدهد که کلمات : (خدا - آب - دوا - داد -
دود - هوا - بود - بابا - آب - واخ - آخ - خوب) را سه سه بار در
کتابچه های خود بنویسند . معلم کلمات متذکره را روی تخته می نویسد که شاگردان
در کتابچه های خود یادداشت کرده و در خانه سه سه بار آنها را مشق کنند .

درس چهارم - صفحهٔ ۱۴ تا ۱۷ .

۱- هدف درس : - شاگردان کلمهٔ (خاک) را خوانده بتوانند و با حرف های آن آشنا شوند . به ترتیب ذیل :

الف - کلمهٔ (خاک) را از روی شکل آن ، نه ازیاد ، به روانی بخوانند .

ب - کلمهٔ (خاک) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند.

ج - با اشکال منفصل و متصل حرف (ک) ، آشنا شوند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق کتاب با شاگردان مباحثه می کند :

معلم می پرسد : «برادرها ! تاک به چه چیزها ضرورت دارد ؟»

شاگردان میگویند : «تاک به آب ضرورت دارد ، به هوا ضرورت دارد و به خاک ضرورت دارد».

معلم میگوید : «در کتاب دوم تاکداری میخوانید که چه قسم آب و هوا و کدام رقم خاک و زمین برای تاک خوب است . در دو سبق گذشته خواندن و نوشتن کلمهٔ (آب) ، و کلمهٔ (هوا) را یاد گرفتید . امروز درسبق نو خواندن و نوشتن کلمهٔ (خاک) را میآموزید . حالا سبق (خاک) را در کتاب تان ببینید» .

۳- معلم متن سبق نو یعنی کلمهٔ (خاک) را از روی کتاب برای شاگردان میخواند و سپس از هر شاگرد خواهش می کند که از روی کتاب خود کلمهٔ (خاک) را به آواز بخواند که دیگران شنیده بتوانند .

بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (خاک) را از روی کتاب خود خواند معلم کلمهٔ (خاک) را روی تختهٔ سیاه می نویسد و از هر شاگرد به نوبت خواهش میکند که پیش تختهٔ سیاه آمده نوشتهٔ روی تخته را بخواند . آنگاه معلم شکل منفصل و متصل حرف های کلمهٔ (خاک) را روی تختهٔ سیاه به شاگردان نشان میدهد و میگوید به سبق امروز ببینید کلمهٔ (خاک) سه حرف دارد (خ ، ا ، ک) .

معلم از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید و کلمهٔ (خاک) را طوریکه معلم نوشته است روی تختهٔ سیاه بنویسد . آنگاه معلم از شاگردان تقاضا میکند که در بخش دوم و سوم سبق (خاک) مشق کنند و خود معلم کار شاگردان را بدقت هدایت و نظارت می کند که دانسته و درست عمل کنند . بعد از آنکه شاگردان از کار بخش دوم و سوم سبق (خاک) فارغ شدند معلم بخش چهارم سبق (خاک) یعنی صفحهٔ ۱۷ (از حرف ها کلمه بسازید) را با مثال آن را به شاگردان توضیح می کند . معلم از شاگردان میخواهد که از حرف های مندرجهٔ ردیفهای ۱ تا ٦ ، در جا های خالی یک کلمه بسازند . چون دو کلمهٔ نو یعنی کلمه (خوب) و کلمهٔ (باد) در این بخش آمده و هر دو کلمهٔ مرکب از حرف هائی است که شاگردان در سبق های پیشتر خوانده اند . معلم مواظب باشد که بعضی شاگردان در ترکیب حرف های آن دو کلمه ، احساس مشکل نه نمایند .

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که هر کلمهٔ بخش چهارم سبق (خاک) را سه بار در کتابچه های خود در خانه بنویسند و میگوید : «من فردا کار های خانگی تانرا ملاحظه مینمایم » .
آنگاه معلم کار خانگی سبق گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه میکند و غلطی های شاگردان را اصلاح مینماید .

درس پنجم ـ صفحهٔ ۱۸ تا ۲۲

۱ـ **هدف درس** :ـ شاگردان کلمهٔ «تاک» را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های «تاک» و ترکیب کردن حروف های «ت ، ا ، ک» با بعضی حرف هائیکه پیشتر خوانده اند ، بلد شوند ، به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ «تاک» را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند و باآن آشنا شوند .

ب ـ کلمهٔ «تاک» را درصنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج ـ با اشکال منفصل ومتصل حرف «ت» آشنا شوند و ترکیب کردن این حرف را با بعضی حرف هائیکه شاگردان قبلاً آموخته اند ، بیاموزند .

۲ـ معلم پیش از خواندن سبق کتاب با شاگردان مباحثه میکند .

معلم می گوید : برادر ها ! درخت انگور یعنی تاک از زمانه های بسیار قدیم به قسم خود روی در وطن ما افغانستان ، ایران ، قفقاز و ترکستان آزاد پیدا می شد . مردم این مناطق آهسته آهسته به انگور علاقمند شدند و در دامنه های تپه ها وکوه ها تاکستانها ساختند .

بعد ها کاروانهای تجارتی که از روم ومصر قدیم ، فلسطین ، سوریه و لبنان امروزی به وطن ما میآمدند به وطن خود برده و درآن جا ها

رواج دادند واز آن جا به اروپا وامریکا بُرده شد .

امروز بازار فروش انگور در تمام ممالک آسیا ، اروپا و امریکا گرم است . اگر تاکستانهای وطن خود را زیاد کنیم و به وسیلهٔ پیوند تاک انواع انگور بی خسته تولید و به بازار های دنیا بفروشیم زندگی تاکداران ما خوب و بهتر میشود .

حالا در سبق امروز خواندن و نوشتن کلمهٔ تاک را می آموزید .

۳ - الف - معلم متن سبق نوینی (تاک) را از روی کتاب برای شاگردان می خواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (تاک) را به آواز بلند بخواند . بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (تاک) را از روی کتاب خود خواند ، معلم کلمهٔ (تاک) را روی تختهٔ سیاه می نویسد و حرف های (ت ، ا ، ک) را از روی کتاب بروی تخته می نویسد و هر یک را به شاگردان نشان میدهد و میخواند و آنگاه از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید و کلمهٔ تاک را بخواند ، بنویسد و حرف های آنرا نشان بدهد . البته معلم هر شاگرد را عند الضرورت کومک مینماید .

ب - معلم به شاگردان هدایت میدهد که در صفحهٔ (۱۹) ، (در جا های خالی بنویسند) یعنی بخش دوم سبق (تاک) را کار کنند . در سر این صفحه کلمهٔ تاک در سه

خانه به صورت منفصل و دریک خانه بصورت متصل نوشته شده است یعنی درسه خانه هرحرف کلمهٔ (تاک) جدا جدا (ت ، ا ، ک) و دریک خانه هرسه حرف کلمهٔ تاک یکجائی (تاک) نوشته شده است که شاگردان آنرا در خانه های خالی جدول مشق کنند . معلم کار شاگردان را نظارت و هدایت کند .

ج - معلم صفحهٔ (۲۰) سبق تاک را برای شاگردان توضیح ومثال را باشاگردان یکجا کار کند ، آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که شکل منفصل ومتصل حرف های کلمه های (تاک ، توت ، بوت ، خاک ، خوب وکود) راپیش روی هرکلمه در جای معین بنویسند .

د - معلم صفحهٔ (۲۱) سبق تاک را برای شاگردان توضیح ومثال را باشاگردان یکجا کارکند ، آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که ازحرف ها کلمه بسازند :

۱- درشماره (۱) پیش روی (ت ، ا ، ک) درجای معین (تاک) بنویسند .

۲- درشماره (۲) پیش روی (ت ، و ، ت) درجای معین (توت) بنویسند .

۳- درشماره (۳) پیش روی (ب ، و ، ت) درجای معین (بوت) بنویسند .

٤- درشماره (٤) پیشروی (خ ، ا ، ک) درجای معین (خاک) بنویسند .

۵- درشمارهٔ (۵) پیشروی (خ ، و ، ب) درجای معین (خوب) بنویسند .

٦- درشماره (٦) پیش روی (ک ، و ، د) درجای معین (کود) بنویسند .

ﻫ - معلم از شاگردان خواهش کند که در صفحهٔ (۲۲)، در مقابل هر کلمه در جا های خالی مشق کنند.

و - معلم به شاگردان هدایت بدهد که در خانه کلمه های (تاک، توت، بوت، خاک، خوب و کود) را با اشکال منفصل و متصل حرف های آنها سه بار در کتابچه های خود بنویسند و بگوید که فردا کار خانگی آنان را ملاحظه خواهد کرد.

ز - معلم کار خانگی روز قبل شاگردان را ملاحظه میکند.

درس ششم - صفحه (۲۳)، تا (۲۷).

۱- **هدف درس:** - شاگردان کلمهٔ (انگور) را خوانده ونوشته بتوانند وباحرف های کلمهٔ (انگور) وترکیب کردن حرف های (ا،ن، گ، و، ر) با بعضی حرف هائیکه پیشتر خوانده اند بلد شوند وتا حدامکان به خواندن ونوشتن کلمات بیشتر قادر گردند.

به ترتیب ذیل:

الف - کلمهٔ (انگور) را از روی شکل آن، نه از یاد، به روانی بخوانند وباآن آشنا شوند.

ب - کلمهٔ (انگور) را درصنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند.

ج - بااشکال منفصل ومتصل حروف (ا،ن، گ، ر) آشنا شوند وترکیب کردن این حروف را با بعضی حرف هائیکه قبلاً کارکرده اند، بیاموزند.

د - درچوکات حروفی که قبلاً خوانده وآموخته اند، خواندن ونوشتن بعضی کلمات نورا بیاموزند.

۲- معلم پیش از خواندن سبق (انگور)، با شاگردان مباحثه می کند:

معلم می گوید: برادرها! انگور که شما آنرا از تاک باغ هایتان بدست میآورید ومیفروشید، یک ثمر پر برکت است. متوجه باشید که اطفال ما وشما ازغورهٔ انگور بسیار نخورند که برایشان خوب نیست.

حالا درسبق امروز خواندن ونوشتن کلمهٔ (انگور) را میآموزید.

صفحهٔ «۲۳» کتاب تانرا ببینید .

۲- الف- معلم متن سبق نو یعنی «انگور» را از روی کتاب برای شاگردان می خواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ «انگور» را به آوازیکه دیگران شنیده بتواند بخواند . بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ «انگور» را از روی کتاب خود خواند ، معلم کلمهٔ «انگور» را روی تختهٔ سیاه می نویسد و حرف های «ا ، ن ، گ ، و ، ر» را از روی کتاب ، به روی تختهٔ سیاه مینویسد و هر یک را به شاگردان نشان میدهد و میخواند و آنگاه از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید و کلمهٔ «انگور» را بخواند ، بنویسد و حرف های آنرا نشان بدهد . البته معلم هر شاگرد را عندالضرورت کومک مینماید و به شاگردان میگوید که آنچه را که او بروی تخته نوشته است با نوشتهٔ روی کتاب خود سر بدهند تا شکل کلمهٔ انگور و حرف های آنرا خوب بشناسند .

ب- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ «۲۴» «در جا های خالی بنویسند» یعنی بخش دوم سبق «انگور» را کار کنند ، یعنی بخوانند و در جا های خالی صفحهٔ کتاب با پنسل بنویسند . معلم کار شاگردان را بدقت نظارت و هدایت کند .

ج- معلم صفحهٔ «۲۵» یعنی بخش سوم سبق «انگور» را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که شکل منفصل و متصل

حرف های کلمه های (رنگ ، گور ، گاو ، کود ، کندو ، کار) را پیشروی هر کلمه در جای معین بنویسند .

د - معلم صفحهٔ (۲٦) ، یعنی بخش چهارم سبق (انگور) را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که در هر یک از ردیف های (۱ ، ۲ ، ۳ ، ۴ ، ۵ ، ٦ ، ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و در جای خالی آن بنویسند ، به ترتیب ذیل :

- در آخر ردیف (۱) ، کلمه مکتب نوشته می شود .
- " " (۲) ، " نوبت " " .
- " " (۳) ، " کود " " .
- " " (۴) ، " انار " " .
- " " (۵) ، " کور " " .
- " " (٦) ، " کندو " " .
- " " (۷) ، " کارد " " .

ه - معلم صفحهٔ (۲۷) ، یعنی بخش پنجم سبق (انگور) را به شاگردان توضیح کند که در جا های خالی صفحه بنویسند و بخوانند .

۴- معلم به شاگردان هدایت بدهد که جمله های بخش هفتم را در خانه سه بار بنویسند .
آنگاه کار خانگی روز گذشته شاگردان را ملاحظه کند .

درس هفتم - صفحهٔ ۲۸ تا ۳۴ .

۱- هدف درس :- شاگردان کلمهٔ (میوه) را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ (میوه) و ترکیب کردن حرف های (م ، ی ، و ، ه) با بعضی حرف های که بیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند ، به ترتیب ذیل :

الف - کلمهٔ (میوه) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند و با حروف آن آشنا شوند .

ب - کلمهٔ (میوه) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج - با اشکال منفصل و متصل حروف (م ، ی ، و ، ه) آشنا شوند و ترکیب کردن این حروف را با بعضی حرف هائیکه قبلاً کار کرده اند ، بیاموزند .

د - در حرکات حروفی که قبلاً خوانده و آموخته اند ، خواندن و نوشتن بعضی کلمات بیشتر را بیاموزند .

۲- معلم پیش از خواندن و نوشتن سبق (میوه) را با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : برادرها ! میوه یک حاصل پُربرکت وطن ماست ، حالا شما بگوئید که میوه برای ما و شما و برای وطن ما چه فایده ها دارد ؟

یک شاگرد میگوید : میوه که نباشد و مردم میوه نخورند ، همه ضعیف و مریض می شوند .

شاگرد دیگر میگوید : باغداران از فروش میوهٔ خود بسیار فایدهٔ میکنند .

شاگرد دیگر میگوید : یک قسمت زیاد میوهٔ وطن بخارج میرود و از آن بسیار فائده بدست میآید .

معلم میگوید : همه چیز های که گفتید درست است . حالا در سبق امروز خواندن و نوشتن کلمهٔ (میوه) را میآموزید . صفحهٔ (۲۸) کتاب تانرا باز کنید و سبق (میوه) را ببینید .

۳- الف - معلم متن سبق نو یعنی (میوه) را مثل سبق های گذشته از روی کتاب و روی تختهٔ سیاه کار میکند وسعی مینماید که شاگردان با حرف های (م ، ی ، و ، ه) آشنا شوند وشکل منفصل ومتصل هر حرف را طوری بیاموزند که در هنگام نوشتن کلمهٔ (میوه) یا (موی) ، یا (موم) ، هر حرف را بصورت صحیح در یک کلمه ترکیب کنند .

ب - معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۲۹) (درجا های خالی بنویسید) یعنی بخش دوم سبق (میوه) را کار کنند ، یعنی بخوانند و درجا های خالی

صفحهٔ کتاب حرف ها و کلمه های (میوه ، موم ، موی) را با پنسل مشق کنند .
معلم کار شاگردان را بدقت نظارت و هدایت کند .

ج ـ معلم صفحهٔ (۳۰) ، یعنی بخش سوم سبق (میوه) ، را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های (شاندن ، خام ، خانه ، مهمان ، خیرات و خوردن) را پیشروی هر کلمه در جای معین بنویسید .

د ـ معلم صفحهٔ (۳۱) ، یعنی بخش چهارم سبق (میوه) ، را برای شاگردان توضیح کند که شاگردان کلمه های (خوردن ، میخورم ، میخوریم ، می خوری ، می خورید ، میخورد و میخورند) را به ترتیب در صفحهٔ کتاب مشق کنند .

هـ ـ معلم صفحهٔ (۳۲) ، یعنی بخش پنجم سبق میوه را به شاگردان توضیح کند که در چوکات بالا جمله ها را بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب از چوکات پایین انتخاب نمایند . معلم کار شاگردان را به دقت نظارت و هدایت کند .

و ـ معلم به شاگردان هدایت بدهد که با کلمه های چوکات بالائی صفحهٔ (۳۴) کتاب در جا های معین صفحه جمله بسازند . معلم کار شاگردان را نظارت و هدایت کند .

۴ـ معلم به شاگردان هدایت بدهد که جمله های اصلاح شدهٔ ساختهٔ خود شان را سه بار در خانه بنویسند . آنگاه معلم کار خانگی روز گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه کند

درس هشتم ـ صفحهٔ ۳۵ تا ۴۲ :

۱ـ **هدف درس** : شاگردان کلمهٔ (کشمش) را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ (کشمش) و ترکیب کردن حرف (ش) با بعضی حرفهائیکه پیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حدامکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند . به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ (کشمش) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند و باآن آشنا گردند .

ب ـ کلمهٔ (کشمش) را درصنف به تکرار بخوانند تاآنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج ـ با اشکال منفصل ومتصل حرف (ش) آشنا شوند و ترکیب کردن این حرف را با بعضی حرفهائیکه قبلاً کارکرده اند ، بیاموزند .

د ـ درحرکات حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، خواندن ونوشتن بعضی کلمات بیشتررابیاموزند.

۲ـ معلم پیش از خواندن سبق (کشمش) ، باشاگردان مباحثه می کند :

معلم میگوید : برادرها ! شما همه تاکدار و باغدار هستید یا میخواهید تاکدار شوید . همه میدانید که کشمش از انگور بدست میآید . کشمش که در آفتاب خشک شود ، زود تر برای فروش آماده می شود یا درسایه ؟

شاگردان میگویند: درآفتاب .

معلم میگوید : انگور که درسایگی خانه ها گذاشته شود چقدر وقت بکار دارد تاکشمش شود ؟

شاگردان : ۹ ماه بکار است تا کشمش شود .

معلم میگوید : امروز بعضی طریقه های است که میتوانیم انگور را به رنگ سبز یعنی مثل سایگی درآفتاب کشمش بسازیم واین طریقهٔ کشمش ساختن فقط چند روز را در بر میگیرد . این طریقهٔ کشمش ساختن را در کتاب دوم سواد حیاتی خواهید خواند . حالا درسبق امروز خواندن ونوشتن کلمهٔ (کشمش) را میآموزید . صفحهٔ (۳۵) کتاب تانرا ببینید .

۲- الف - معلم متن سبق نو یعنی (کشمش) را از روی کتاب برای شاگردان می خواند وسپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (کشمش) را به آواز بلند بخواند . بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (کشمش) را از روی کتاب خود خواند ، معلم کلمهٔ (کشمش) را روی تختهٔ سیاه می نویسد وحرف های (ک ،ش ،م ،ش ،) را از روی کتاب ، بروی تختهٔ سیاه می نویسد وهریک را به شاگردان نشان میدهد و آنگاه از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید وکلمهٔ (کشمش) را بخواند وبنویسد وحرفهاے آنرا نشان بدهد . البته معلم هر شاگرد را عندالضرورت کومک مینماید و به شاگردان میگوید که آنچه را که او روی تختهٔ نوشته است با کتاب خود سر بدهند تا شکل کلمهٔ (کشمش) وحرف های آنرا خوب بشناسند.

ب- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۳٦) (در جا های خالی بنویسند) یعنی بخش دوم سبق (کشمش) را کار کنند ، بخوانند وحرف ها را بشناسند و

با پیروی از مثال سرصفحه پس از توضیح و هدایت معلم ، از شمارهٔ (۱ تا ٦) حرف های هر ردیف را در آخر سمت چپ همان ردیف . ترکیب کنند و کلمهٔ مطلوب را در جای خالی بنویسند . به ترتیب ذیل شاگردان بنویسند و معلم هدایت کند :

در ردیف (۱) ، کلمهٔ ریشه .

در ردیف (۲) ، کلمهٔ شاخه .

در ردیف (۳) ، کلمهٔ ماش .

در ردیف (۴) ، کلمهٔ شما .

در ردیف (۵) ، کلمهٔ شیر .

و در ردیف (٦) ، کلمهٔ بارش .

ج - معلم صفحهٔ (۳۷) ، یعنی بخش سوم سبق (کشمش) ، را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های (ریشه ، تنه ، شاخه ، برگ ، نوده و خوشه) را به پیشروی هر کلمه در ردیف معین بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت کند .

د - معلم صفحهٔ (۳۸) ، یعنی بخش چهارم سبق (کشمش) ، را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که در هر یک

از ردیف های (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و در جای خالی آخر طرف چپ هر ردیف بنویسند :

در آخر طرف چپ ردیف (۱) کلمهٔ (ریشه) .

در آخر چپ ردیف (۲) کلمهٔ (تنه) .

در آخر چپ ردیف (۳) کلمهٔ (شاخه) .

در آخر چپ ردیف (۴) کلمهٔ (نوده) .

در آخر چپ ردیف (۵) کلمهٔ (خیشاوه) .

در آخر ردیف (۶) کلمهٔ (شیرین) .

و در آخر ردیف (۷) کلمهٔ (ترش) .

هـ- معلم صفحهٔ (۳۹) یعنی بخش پنجم سبق (کشمش) را برای شاگردان بخواند و به ایشان هدایت بدهد که هر کلمه جمله بالائی ، ما بینی و پایینی را در جای خالی زیر آن بنویسند و معلم کار شانرا نظارت کند .

و- معلم صفحهٔ (۴۰) یعنی بخش ششم سبق (کشمش) را روی تخته بنویسد که شاگردان یک یک پیش تخته آمده آنرا یک یک بار بخوانند و آنگاه از روی کتاب خود آنرا در کتابچه های خود بنویسند .

ز- معلم صفحهٔ (۴۱) یعنی بخش هفتم سبق (کشمش) را به شاگردان معرفی و آنها را هدایت

کند که این جمله ها را بسازند :

(تاک ها برگ ها دارند) ، (تاک ها شاخه ها دارند) ، (تاک ها شاخه ها

برگ ها و خوشه های انگور دارند) .

۴- معلم به شاگردان هدایت بدهد که با کلمه های چوکات بالا صفحهٔ (۴۲) در جاهای معین صفحه جمله بسازند . معلم کار شاگردان را نظارت و هدایت کند .

۵- معلم به شاگردان هدایت بدهد که جمله های بخش هفتم سبق کشمش را در خانه در کتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کار خانگی شاگردان را ملاحظه کند .

درس نهم - صفحهٔ ۴۳ تا ۵۰ .

۱- **هدف درس** :- شاگردان کلمهٔ (پیوند) راخوانده و نوشته بتوانند و باحرف های کلمهٔ (پیوند) وترکیب کردن حرف (پ) بابعضی حرف هائیکه پیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند . به ترتیب ذیل :

الف - کلمهٔ (پیوند) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند و باآن آشنا گردند.

ب - کلمهٔ پیوند را درصنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج - با اشکال منفصل ومتصل حرف (پ) آشنا شوند وترکیب کردن اشکال منفصل ومتصل این حرف را با بعضی حرفها یکه قبلاً خوانده و کار کرده اند ، بیاموزند .

د - درچوکات حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق (پیوند) ، با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : همه میدانید که باغداران با استفاده ازطریقه های مختلف پیوند کردن نهال های میوه دار وتاک انگور جنسیت وکیفیت حاصلات باغ های خود را خوب وخوبتر میسازند .

شما طریقه های مختلف پیوند تاک را در قریهٔ خود دیده وشنیده اید ،میدانید چند رقم پیوند کردن تاک در قریهٔ تان رواج دارد ؟

شاگردان : انواع مختلف پیوند تاک را نام می برند .

معلم میگوید : شما درکتاب دوم وسوم سواد تاکداری طریقه های مختلف پیوند تاک را خواهید خواند . حالا سبق (پیوند) را درکتاب تان ببینید وکلمهٔ پیوند رابخوانید و خواندن ونوشتن آنرا بیاموزید .

۴- الف - معلم متن سبق نو یعنی(پیوند) را از روی کتاب برای شاگردان میخواند وسپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خودکلمهٔ (پیوند) را به آواز بلند بخواند . بعداز انکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ(پیوند) را از روی کتاب خود خواند معلم کلمهٔ(پیوند) را روی تختهٔ سیاه مینویسد وحرف های (پ ، ی ، و ، ن ، د) را از روی کتاب بروی تختهٔ سیاه می نویسد و هریک را به شاگردان نشان می دهد و آنگا از هر شاگرد می خواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید وکلمهٔ (پیوند) را بخواند و بنویسد وحرف های آنرا نشان بدهد . البته معلم هرشاگرد راعندالضرورت کومک میکند و به شاگردان میگوید که آنچه راکه معلم شان روی تختهٔ نوشته است آنها باکتاب خودسر بدهند تاشکل کلمهٔ (پیوند) وحرفهای آنرا خوب بشناسند

ب - معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ ۴۴ ، (درجاهای خالی بنویسند) یعنی بخش دوم درس (پیوند) راکار کنند وحرف ها رابشناسند وبا پیروی ازمثال سرصفحه

به هدایت معلم، از شمارهٔ «۱ تا ۶»، حرف های هر ردیف را در آخر سمت چپ همان ردیف ترکیب کنند و کلمهٔ مطلوب را در جای خالی همان ردیف بنویسید. به ترتیب ذیل:

در ردیف «۱»، کلمهٔ پخته.

در ردیف «۲»، کلمهٔ پایان.

در ردیف «۳»، کلمهٔ پشته.

در ردیف «۴»، کلمهٔ توپ.

در ردیف «۵»، کلمهٔ پُنک

در ردیف «۶»، کلمهٔ پوره

ج- معلم صفحهٔ «۴۵»، یعنی بخش سوم سبق «پیوند» را برای شاگردان معرفی و مثال را با شاگردان یکجا کار کند. آنگاه به شاگردان هدایت بدهد که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های «پناه، پایان، تپه، چپ، توپ، همت» را پیشروی هر کلمه در ردیف معین بنویسند.

د- معلم صفحهٔ «۴۶»، یعنی بخش چهارم سبق «پیوند» را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند. آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که در هر یک از ردیف های «۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷» از حرف های

هر ردیف یک کلمه بسازند و در جای خالی آنرا طرف چپ هر ردیف بنویسند.
در آخر طرف چپ ردیف (۱) کلمهٔ پایان ، در آخر چپ ردیف (۲) ، کلمهٔ (پینه) . در آخر چپ ردیف (۳) کلمهٔ پشته . در آخر چپ ردیف (۴) کلمهٔ (همت) . در آخر چپ ردیف (۵) کلمهٔ (پنبه) .
در آخر چپ ردیف (۶) کلمهٔ (پوشاک) و در آخر چپ ردیف (۷) کلمهٔ (تپه) .

هـ - معلم صفحهٔ (۴۷) ، یعنی بخش پنجم سبق (پیوند) را برای شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی کند که در جا های خالی زیر هر کلمه مشق کنند ، کلمات را بنویسند وبخوانند وحرف های این کلمات را روی تختهٔ و در کتابچه های خود نشان دهند.
معلم شاگردان را رهنمائی کند که هم شکل منفصل حرف ها را وهم شکل متصل حرفهای کلمات این صفحه را روی تختهٔ و در کتابچه های خود بنویسند .

و - معلم صفحهٔ (۴۸) ، یعنی بخش ششم سبق (پیوند) را به شاگردان معرفی و به هریک آنان نوبت بدهد که متن این بخش را به آواز که همه شنیده بتوانند بخوانند.
آنگاه معلم از شاگردان تقاضا نماید که جمله های این بخش را در کتابچه های خود بنویسند . علاوه برآن در دو جملهٔ آخر صفحه یک تغیر بیاورند به این ترتیب که عوض ضمایر (او) و (آنها) نام بیاورند . مثلاً :

کریم تاک های خود را پیوند میکند .

داود و کریم تاک های خود را پیوند می کنند .

ز - معلم صفحهٔ (۴۹) یعنی بخش هفتم سبق (پیوند) را به شاگردان معرفی کند و به آنان هدایت بدهد که جمله های بالای صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند .

ک - معلم صفحهٔ (۵۰) یعنی بخش هشتم سبق (پیوند) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی کند که مطالب قسمت بالای صفحه را بخوانند و در قسمت پائین صفحه سه جمله بسازند . مثلاً اینطور جمله ها :

- تاکداران کشت خود را خیشاوه میکنند .

- تاکداران کشت خود را آبیاری میکنند .

- همه تاکداران کشت خود را آبیاری ، خیشاوه و شاخه بری میکنند .

۴- معلم به شاگردان هدایت بدهد که سه جملهٔ اخیر را در خانه سه سه بار بنویسند و آنگاه معلم کارخانگی شاگردان را ملاحظه کند .

درس دهم ـ صفحهٔ ۵۱ تا ۵۸ .

۱ـ هدف درس :ـ شاگردان کلمهٔ (کشمش سبز) را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ (کشمش سبز) و ترکیب کردن حرف های (س ـ ز) با بعضی حرف هائیکه پیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند و قدرت افاده و استفادهٔ کتبی در شاگردان پدید آید . به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ (کشمش سبز) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند و با آن آشنا گردند .

ب ـ کلمهٔ (کشمش سبز) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج ـ با اشکال منفصل و متصل حرف های (س ، ز) آشنا شوند و ترکیب کردن اشکال منفصل و متصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً خوانده و کار کرده اند بیاموزند .

د ـ در حرکات حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند .

هـ ـ از مرحلهٔ خواندن و نوشتن اسماء فراتر رفته جمله های فعلیه بسازند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق (کشمش سبز) با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : همه میدانید که باغداران انگور های خود را کشمش میسازند . حالا بگوئید که کشمش سبز را چطور میسازند ؟

شاگردان : هرکس به نوبت درباره سایگی خانه وسایگی ساختن گپ میزند .

معلم میگوید : در یکی از روزهای گذشته به شما گفتم که در دوره آینده طریقه های نو کشمش ساختن را خواهید آموخت که کشمش سبز را در آفتاب بسازید و زود تر به بازار برید .

حالا سبق کشمش سبز را در کتاب تان به غور ببینید که خواندن و نوشتن آنرا بیاموزید .

۳- الف - معلم متن سبق نو یعنی (کشمش سبز) را از روی کتاب برای شاگردان میخواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ (کشمش سبز) را به آواز که دیگران شنیده بتوانند ، بخواند . بعد از آنکه هر شاگرد یک بار کلمهٔ (کشمش سبز) را از روی کتاب خود خواند ، معلم کلمهٔ (کشمش سبز) را روی تختهٔ سیاه می نویسد و هر حرف آنرا به شاگردان نشان میدهد و می فهماند و آنگاه از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید و کلمهٔ (کشمش سبز) را بخواند بنویسد و حرف های آنرا نشان بدهد البته معلم هر شاگرد را عندالضرورت

کومک میکند و به شاگردان می گوید که آنچه راکه معلم شان روی تخته نوشته است آنها با نوشته صفحه «۵۱» سر بدهند تا شکل کلمه «کشمش سبز» و حرف های آنرا خوب بشناسند .

ب - معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحه «۵۲» «درجا های خالی بنویسند» یعنی بخش دوم درس «کشمش سبز» را کار کنند . یعنی حرف ها را بشناسند و مطابق مثال سر صفحه و به هدایت معلم خود از شماره «۱ تا ۶» حرف های هر ردیف را در آخر سمت چپ همان ردیف ترکیب کنند و کلمهٔ مطلوب را در جای خالی همان ردیف بنویسند . معلم به شاگردان کومک کند که شاگردان حرف ها را به ترتیب ذیل ترکیب کنند :

در ردیف «۱» ، کلمهٔ «داست» .

در ردیف «۲» ، کلمهٔ «سرخ» .

در ردیف «۳» ، کلمهٔ «مزدور» .

در ردیف «۴» ، کلمهٔ «نماز» .

در ردیف «۵» ، کلمهٔ «کرباس» .

و در ردیف «۶» ، کلمهٔ «ماست» نوشته می شود .

ج ـ معلم صفحهٔ «۵۳» ، یعنی بخش سوم سبق کشمش سبز ، را برای شاگردان معرفی و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنان را به غور رهنمائی کند که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های « سبز ، سائگی ، ترازو سخن ، زمین ، ترکاری » را پیشروی هر کلمه در ردیف معین بنویسند .

د ـ معلم صفحهٔ «۵۴» ، یعنی سبق « کشمش سبز » ، را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که در هر یک از ردیف های (۱ ، ۲ ، ۳ ، ۴ ، ۵ ، ۶ ، ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و در جای خالی آخر طرف چپ هر ردیف بنویسند . در آخر طرف چپ ردیف «۱» ، کلمهٔ بازار .

در آخر طرف چپ ردیف «۲» ، کلمهٔ آسمان .

در آخر چپ ردیف «۳» ، کلمهٔ سردی .

در آخر طرف چپ ردیف «۴» ، کلمهٔ سبزی ها .

در آخر طرف چپ ردیف «۵» ، کلمهٔ کرباس .

در آخر چپ ردیف «۶» ، کلمهٔ داس .

در آخر چپ ردیف «۷» ، کلمهٔ وزارت را بنویسند .

هـ- معلم صفحهٔ «۵۶» یعنی بخش چهارم سبق «کشمش سبز» را به شاگردان معرفی کند و به آنان هدایت بدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند. معلم کار شاگردان را نظارت کند که کلمه های مناسب «سبز، سرخ، سیاه» را درست در جاهای خالی سه جملهٔ بالائی صفحه بنویسند.

و- معلم صفحهٔ «۵۷» را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی کند که مطالب قسمت بالائی صفحه را بخوانند و در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند. مثلاً اینطور:

- امروز در دنیا بازار کشمش گرم است.
- امروز در دنیا بازار کشمش سرخ گرم است.
- امروز در دنیا بازار کشمش سبز بسیار گرم است.

ز- معلم صفحهٔ «۵۸» را به شاگردان معرفی و به هر یک آنان نوبت میدهد که متن این بخش را به آواز که همه شنیده بتوانند بخوانند، آنگاه معلم از شاگردان تقاضا مینماید که جمله های این بخش را در کتابچه های خود بنویسند.

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که سه جمله ایرا که خود شاگردان ساخته اند، در خانه سه سه بار در کتابچه های خود بنویسند و آنگاه معلم کار خانگی سبق (پیوند) را ملاحظه نماید.

درس یازدهم - صفحهٔ (۵۹ تا ٦٦).

ا- هدف درس :- شاگردان کلمهٔ ضعیف را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ ضعیف و ترکیب کردن حرف های (ض، ع، ف) با بعضی حرف ها که پیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند و قدرت افاده و استفادهٔ کبتی در شاگردان ایجاد گردد. به ترتیب ذیل :

الف - کلمهٔ ضعیف را از روی شکل آن، نه از یاد، به روانی بخوانند.

ب- کلمهٔ ضعیف را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند.

ج- با اشکال منفصل و متصل حرف های (ض، ع، ی، ف) آشنا شوند و ترکیب کردن اشکال منفصل و متصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً آموخته اند، بیاموزند.

د - در چوکات حرفهای آموختگی خود، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را

بیاموزند .

هـ - از مرحلهٔ خواندن ونوشتن اسما فرا تر رفته جمله های فعلیه بسازند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق « ضعیف » با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : چه چیزی سبب می شود که تاک ضعیف گردد ؟

یک شاگرد میگوید : تاک که بوقت آب داده نشود ضعیف میشود .

شاگرد دیگر میگوید : تاک که بوقت کود داده نشود ضعیف می شود .

شاگرد دیگری گوید : تاک که به وقت شاخه بری نشود ضعیف میشود .

شاگرد دیگر می گوید : تاک که به وقت خیشاوه نشود ضعیف می شود .

معلم میگوید : همه چیز هائیکه گفتید درست است . حالا امروز خواندن ونوشتن کلمهٔ « ضعیف » را میآموزید . لطفاً « ۵۹ » کتاب تانرا ببینید .

۳- الف - معلم متن سبق نوبتی « ضعیف » را از روی کتاب برای شاگردان میخواند و سپس از هر شاگرد خواهش میکند که از روی کتاب خود کلمهٔ « ضعیف » را به آواز بلند بخواند . بعد از آنکه هر شاگرد یکبار کلمهٔ « ضعیف » را از روی کتاب خود خواند ، معلم کلمهٔ ضعیف ، را روی تختهٔ سیاه می نویسد وشکل منفصل ومتصل هر حرف آنرا به شاگردان نشان میدهد و می فهماند . آنگاه از هر شاگرد میخواهد که پیش تختهٔ سیاه بیاید وکلمهٔ « ضعیف » را بخواند وبنویسد

وحرف ها را نشان بدهد . البته معلم هر شاگرد را عندالضرورت کومک میکند
و به شاگردان میگوید که آنچه را که معلم تان روی تخته نوشته است آنها با نوشتهٔ
صفحهٔ (۵۹) کتاب خود سر بدهند تا شکل کلمهٔ (ضعیف) و اشکال منفصل و متصل
حرف های آنرا خوب بشناسند .

ب- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۶۰) (در جا های خالی بنویسند) درس
(ضعیف) را کار کنند . یعنی حرف ها را بشناسند و مطابق مثال سر صفحه
و به هدایت معلم خود از شمارهٔ (۱ تا ۶) حرف های هر ردیف را در آخر
سمت چپ همان ردیف ترکیب کنند و کلمهٔ مطلوب را در جای خالی همان
ردیف بنویسند . معلم به شاگردان کومک کند که خود شاگرد بفهمد، حرف ها
را به ترتیب ذیل ترکیب کنند :

در ردیف (۱) کلمهٔ (ضعیف) .
در ردیف (۲) کلمهٔ (عزت) .
در ردیف (۳) کلمهٔ (فرض) .
در ردیف (۴) کلمهٔ (شرع) .
در ردیف (۵) کلمهٔ (عیب) .
و در ردیف (۶) کلمهٔ (وضو) نوشته شود .

ج ـ معلم صفحهٔ «۶۱»، را برای شاگردان معرفی و مثال را با شاگردان یکجا کار کند. آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های «عیب، معر، فرض، عزت، بیع، شرع» را پیش روی هر کلمه در ردیف معین بنویسند.

د ـ معلم صفحهٔ «۶۲»، را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کند. آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که در هر یک از ردیف های «۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷» از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنرا در جای خالی آخر طرف چپ ردیف مربوط بنویسند.

در آخر طرف چپ ردیف «۱»، کلمهٔ «ضعیف».

در آخر طرف چپ ردیف «۲»، کلمهٔ «عریضه».

در آخر طرف چپ ردیف «۳»، کلمهٔ «معتبر».

در آخر طرف چپ ردیف «۴»، کلمهٔ «مریض».

در آخر طرف چپ ردیف «۵»، کلمهٔ «اشرف».

در آخر طرف چپ ردیف «۶»، کلمهٔ «فرض».

و در آخر طرف چپ ردیف «۷»، کلمهٔ «سفید» را بنویسند.

هـ - معلم صفحهٔ «۶۳» را برای شاگردان توضیح و آنان را رهنمائی کند که در جاهای خالی زیر هر کلمه را با پنسل مشق کنند . کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های این کلمات را هم روی تخته و هم در کتابچه های خود نشان دهند .

معلم لطفاً توجه کند که شاگردان با هر دو شکل حرف ها یعنی با شکل منفصل و متصل حرف های کلمات خوب تمرین کنند .

و - معلم صفحهٔ «۶۴» را به شاگردان معرفی کند و به آنان هدایت بدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب از کلمات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت کند که کلمه های مناسب (خیشاوه ، ضعیف ، آبیاری ، شاخه - بری) را درست در جاهای خالی سه جملهٔ بالائی صفحه بنویسند .

ز - معلم صفحهٔ «۶۵» را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی کند که مطابق قسمت بالائی صفحه را بخوانند و بفهمند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند ، مثلاً اینطور :

- اگر تاک خیشاوه شود ضعیف نمیشود .

- اگر تاک شاخه بری شود ضعیف نمی شود .

- اگر تاک پرستاری شود ضعیف نمیشود .

ک - معلم صفحهٔ (٦٦)، را به شاگردان معرفی و به هریک آنان نوبت میدهد که
متن این بخش را به آواز بلند بخوانند . آنگاه معلم از شاگردان تقاضا مینماید که
جمله های این بخش را در کتابچه های خود بنویسند .
۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که سه جمله ایرا که خود شاگردان ساخته اند ،
در خانه سه سه بار در کتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کارخانگی سبق
(کشمش سبز) را ملاحظه نماید .

درس دوازدهم ـ صفحهٔ (۶۷ تا ۷۴) .

۱ـ هدف درس : ـ شاگردان کلمهٔ قلم را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ قلم و ترکیب کردن حرف های (ق ، ل ، م) را با بعضی حرف ها که پیشتر خوانده اند بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند و قدرت افاده و استفادهٔ کبتی در شاگردان رونما گردد . به ترتیب ذیل :

الف ـ کلمهٔ قلم را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند .

ب ـ کلمهٔ (قلم) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند.

ج ـ با اشکال منفصل ومتصل حرفهای (ق ، ل ، م) آشنا شوند و ترکیب کردن اشکال منفصل ومتصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، بیاموزند .

د ـ در چوکات حرفهای آموختگی خود ، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند .

هـ ـ از مرحلهٔ خواندن اسماً فراتر رفته جمله های فعلیه بسازند .

۲ـ معلم پیش از خواندن سبق (قلم)، در صنف با شاگردان در بارهٔ اهمیت قلم ونوشتن و خواندن مباحثه کند .

لطفاً به صفحهٔ «٦٧»، کتاب تان ببینید.

۳- الف- معلم متن سبق نو یعنی «قلم» را با شاگردان کار میکند. معلم صفحهٔ «٦٧» یعنی سبق «قلم» را طوری با شاگردان کار میکند که شاگردان با شکل کامل کلمهٔ «قلم» و همچنین با حرف های آن آشنا شوند.

ب- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ «٦٨»، «در جا های خالی بنویسند» درس «قلم» را کار کنند. معلم کار شاگردان را نظارت کند که حرف های هر ردیف را اینطور ترکیب کنند:

در ردیف اول کلمهٔ «قول».

در ردیف دوم کلمهٔ «فیل».

در ردیف سوم کلمهٔ «مشق».

در ردیف چهارم کلمهٔ «قلم».

در ردیف پنجم کلمهٔ «لقمه».

در ردیف ششم کلمهٔ «فقیر» نوشته شود.

ج- معلم صفحهٔ «٦٩» سبق «قلم» را برای شاگردان معرفی و مثال را با شاگردان یکجا کار کند. آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های «مقبول، انقلاب، مشق، قاق، فیل، لقمه»

را پیشروی هر کلمه در ردیف معین بنویسند .

د- معلم صفحهٔ «۷۰» یعنی بخش پنجم سبق «قلم» را برای شاگردان توضیح و مثال را با شاگردان یکجا کار کنند .

آنگاه به شاگردان هدایت بدهد و آنها را رهنمائی کند که در هر یک از ردیف های «۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷» از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنرا در جای خالی آخر طرف چپ ردیف مربوط بنویسند :

در آخر طرف چپ ردیف «۱» کلمهٔ «فقیر» .

در آخر طرف چپ ردیف «۲» کلمهٔ «مقبول» .

در آخر طرف چپ ردیف «۳» کلمهٔ «لقمه» .

در ردیف «۴» کلمهٔ «معلوم» .

در ردیف «۵» کلمهٔ «مسکه» .

در ردیف «۶» کلمهٔ «خلیل»

در ردیف «۷» کلمهٔ «ململ» را بنویسند .

هـ- معلم صفحهٔ «۷۱» درس «قلم» را برای شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی کند که در جا های خالی زیر هر کلمه با پنسل مشق کنند . کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های متصل و منفصل این کلمات را هم روی تخته و هم در کتابچهٔ

خود نشان دهند .

و ـ معلم صفحهٔ «۷۲» سبق «قلم» را به شاگردان معرفی کند و به آنان هدایت بدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هریک کلمهٔ مناسب را از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند .

معلم کار شاگردان را نظارت کند که کلمه های مناسب «بد قول ، مقبول، فیل ، قیل » را درست در جا های خالی سه جملهٔ بالائی صفحه بنویسند .

ز ـ معلم صفحهٔ «۷۳» سبق «قلم» را به شاگردان معرفی و به آنان کمک و رهنمائی کند که مطالب قسمت بالائی صفحه را بخوانند و بفهمند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند . در ساختن جمله ها شاگردان کمک شوند که از کلمات آموختگی قبلی خود هم کار بگیرند .

ک ـ معلم صفحهٔ «۷۴» سبق قلم را به شاگردان معرفی میکند و به هریک آنان نوبت میدهد که متن این بخش را به آوازی که دیگران شنیده بتوانند ، بخواند و در کتابچه های خود بنویسند .

۴ـ معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ایرا که خود شاگردان در صنف ساخته اند در خانه سه سه بار در کتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کار خانگی سبق «ضعیف» را ملاحظه نماید .

درس سیزدهم - صفحهٔ ۷۵ تا ۸۲

۱- هدف درس :- شاگردان کلمهٔ «چراغ» را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ «چراغ» ، وترکیب کردن حرف های «چ - ر - ا - غ» بابعضی حرف هائیکه پیشتر خوانده اند ، بلد شوند و تا حدامکان بخواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند وقدرت افاده واستفادهٔ کتبی در شاگردان رونما گردد ، به این ترتیب :

الف- کلمهٔ «چراغ» را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند .

ب- کلمهٔ «چراغ» را درصنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج- با اشکال منفصل ومتصل حرف های «چ - غ» آشنا شوند وترکیب کردن اشکال منفصل ومتصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، بلد شوند.

د- در چوکات حرف های آموختگی خود ، خواندن ونوشتن بعضی کلمه هاے بیشتر را بیاموزند .

ه- از مرحلهٔ خواندن ونوشتن اسماء فراتر رفته جمله های فعلیه بسازند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق «چراغ» ، درصنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : خداوند آدم ها را قدرت داده است که افزار های قسما قسم بسازند ، افزار هائیکه در باغداری بکار میآید ، افزار هائیکه در خیاطی ونجاری

وگلکاری و دیگر چیز هائیکه به کار ما میآید . چراغ هم یک وسیله است
که در تاریکی بکار ما میآید . چند رقم چراغ را دیده اید ؟

یک شاگرد میگوید : چراغ تیلی ، شمع ، چراغ چوب ، چراغ الیکین .

شاگرد دیگر میگوید : چراغ گیس ، چراغ برق .

شاگرد دیگر میگوید : چراغ دستی بالتی دار

معلم میگوید : بلی همه درست است . حالا امروز خواندن ونوشتن کلمهٔ چراغ را میآموزید .

۳ـ الف ـ معلم متن سبق نو یعنی (چراغ) را با شاگردان کار میکند او صفحهٔ (۷۵) سبق چراغ را طوری با شاگردان کار میکند که شاگردان با شکل کامل کلمهٔ چراغ و همچنین با حرف های آن آشنا شوند .

ب ـ معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۷۶) (درجا های خالی بنویسند) یعنی بخش دوم درس چراغ را کار کنند ـ معلم کار شاگردان را نظارت می کند که حرف های هر ردیف را اینطور ترکیب کنند :

در ردیف (۱) کلمهٔ غله .

در ردیف (۲) کلمهٔ تیغ .

در ردیف (۳) کلمهٔ داغ .

در ردیف ‹۴›، کلمهٔ مرچ .

در ردیف ‹۵›، کلمهٔ پیچک .

و در ردیف ‹۶›، کلمهٔ چیله نوشته شود .

ج - معلم صفحهٔ ‹۷۷›، یعنی بخش سوم سبق ‹چراغ› را برای شاگردان توضیح و مثال را با آنان یکجا کار میکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی میکند که شکل منفصل ومتصل حرف های کلمه های (پیچک، چهار، پیچ، کچالو، پنیر، چراغ) را پیشروی هرکلمه در ردیف معین بنویسند .

د - معلم صفحهٔ ‹۷۸›، یعنی بخش چهارم سبق ‹چراغ› را برای شاگردان توضیح و مثال را با آنان یکجا کار کند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد وآنها را رهنمائی میکند که در هریک از ردیف های (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنرا در جای خالی طرف چپ آخر همان ردیف بنویسند :

درآخر طرف چپ ردیف ‹۱›، کلمهٔ ‹ غیرت › .

درآخر طرف چپ ردیف ‹۲›، کلمهٔ ‹ باغچه › .

درآخر طرف چپ ردیف ‹۳›، کلمهٔ ‹چاقی› .

درآخر طرف چپ ردیف ‹۴›، کلمهٔ ‹قاقی› .

در آخر طرف چپ ردیف «۵»، کلمهٔ «پیچک».

در آخر طرف چپ ردیف «۶»، کلمهٔ «کچالو».

در آخر طرف چپ ردیف «۷»، کلمهٔ «چراغ» را بنویسند.

هـ - معلم صفحهٔ «۷۹» سبق «چراغ» را برای شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی کند که در جا های خالی زیر هر کلمه با پنسل مشق کنند. کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های منفصل و متصل این کلمات را هم روی تختهٔ سیاه در مقابل صنف و هم در کتابچه های خود نشان دهند.

و - معلم صفحهٔ «۸۰» سبق «چراغ» را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند. معلم کار شاگردان را نظارت کند که کلمه های «چندین، چیله باغ، حاصل تاک» را درست در جای خالی مناسب آنها بنویسند.

ز - معلم صفحهٔ «۸۱» سبق «چراغ» را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی میکند که مطالب قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و بفهمند و آن گاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند. در ساختن جمله ها شاگردان کومک شوند که از کلمات بالائی صفحه و هم از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند.

ک - معلم صفحهٔ (۸۲) سبق (چراغ) را به شاگردان معرفی میکند و به هریک آنان نوبت میدهد که متن این بخش را به آواز که دیگران شنیده بتوانند، بخوانند و این مطالب را در کتابچه های خود هم بنویسند .

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ای را که خود در صنف ساخته اند در خانه سه، سه بار در کتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کارخانگی سبق (قلم) را ملاحظه نماید .

درس چهاردهم ـ صفحهٔ (۸۳ تا ۹۰)

۱ـ **هدف درس** :ـ شاگردان در قدم اول کلمهٔ (ثمر) را و بعد از آن کلمهٔ (علاج) را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ (ثمر) و حرف های کلمهٔ (علاج) و ترکیب کردن حرف های (ث ـ ج) با بعضی حرف ها که پیشتر خوانده اند، بلد شوند و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند و قدرت افاده و استفادهٔ کتبی در شاگردان رونما گردد، به این ترتیب :

الف ـ کلمهٔ (ثمر) و کلمهٔ (علاج) را از روی شکل آنها، نه از یاد، به روانی بخوانند.

ب ـ کلمهٔ (ثمر) و کلمهٔ (علاج) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند.

ج ـ با اشکال منفصل و متصل حرف های (ث ـ ج) آشنا شوند و ترکیب کردن اشکال منفصل و متصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً آموخته اند، بلد شوند.

د ـ در حرکات حرفهای آموختگی خود، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند.

هـ ـ از مرحلهٔ خواندن و نوشتن اسماء فراتر رفته جمله های فعلیه بسازند.

۲ـ معلم پیش از خواندن سبق های (ثمر) و (علاج) در صنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : میوهٔ هر درخت ثمر آن درخت است. ثمر درخت سیب، سیب است. ثمر درخت تاک، تاک است. ثمر تاک چیست ؟

شاگردان : ثمر تاک انگور است .

معلم میگوید : هر بیماری یا ناجوری یا مرض علاج دارد . آیا تاک هم بیماری دارد ؟ و آیا بیماری تاک هسم علاج دارد ؟

شاگردان : بعضی بیماری ها در تاک ها هم دیده میشود که گاهی علاج آن را میدانیم و گاهی علاج و چارهٔ آنرا نمیدانیم .

معلم میگوید : علاج همه بیماری های تاک را در کُتب دیگر خواهید خواند . حالا امروز درسبق نو خواندن و نوشتن کلمه های « ثمر » و علاج را میآموزید . لطفاً صفحهٔ «۸۳» کتاب تانرا باز کنید و ببینید .

۲- الف - معلم متن سبق نو یعنی «ثمر» و آنگاه سبق نو دیگر یعنی « علاج » را با شاگردان کار میکنند . معلم صفحهٔ «۸۳» ، یعنی سبق « ثمر » ، وهمچنین صفحهٔ «۸۴» ، یعنی سبق «علاج» را طوری با شاگردان کار می کند که شاگردان با شکل کامل کلمه های «ثمر» و «علاج» وهمچنین با حرف های آن دو کلمه خوب آشنا شوند .

ب - معلم به شاگردان هدایت می دهد که صفحهٔ «۸۵» ، (در جا های خالی بنویسند) یعنی مشترک درس های « ثمر و علاج » را کار کنند . معلم کار شاگردان را نظارت میکند که حرف های هر ردیف را اینطور ترکیب کنند :

در ردیف (۱)، کلمهٔ جنگ .

در ردیف (۲)، کلمهٔ گنج .

در ردیف (۳)، کلمهٔ میراث .

در ردیف (۴)، کلمهٔ ثواب .

در ردیف (۵)، کلمهٔ تأثیر .

در ردیف (۶)، کلمهٔ مسجد .

ج - معلم صفحهٔ (۸۶) سبق (ثمر - علاج) را برای شاگردان توضیح و مثال را با آنان یکجا کار می کند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی می کند که شکل منفصل ومتصل حرف های کلمه های (جنگ ، مجاهد ، ثانیه ، تأثیر ، ثمر ، ثواب) راپیش روی هرکلمه در ردیف معین بنویسند .

د - معلم صفحهٔ (۸۷) ، یعنی سبق (ثمر ، علاج) را برای شاگردان توضیح و مثال را با آنان یکجا کار می کند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی می کند که در هریک از ردیف های (۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ - ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنرا درجای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند ؛

در جای خالی طرف چپ ردیف «۱»، کلمهٔ «جریب».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۲»، کلمهٔ «مسجد».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۳»، کلمهٔ «مجاهد».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۴»، کلمهٔ «ثانیه».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۵»، کلمهٔ «ثواب».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۶»، کلمهٔ «ثمر».

در جای خالی طرف چپ ردیف «۷»، کلمهٔ «میراث».

هـ- معلم صفحهٔ «۸۸»، یعنی بخش ششم سبق «ثمر، علاج» را برای شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی میکند که در جای خالی زیر هر کلمه با پنسل مشق کنند، کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های منفصل ومتصل این کلمات را هم روی تختهٔ سیاه و هم در کتابچه های خود نشان بدهند.

و- معلم صفحهٔ «۸۹»، سبق «ثمر، علاج» را به شاگردان معرفی می کند و به آنان هدایت میدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک یک کلمهٔ مناسب را از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند.

معلم کار شاگردان را نظارت میکند که کلمه های «ثمر، باغداری، فراوانی»

را درست در جای خالی جملهٔ مناسب بنویسند .

ز ـ معلم صفحهٔ (۹۰) یعنی سبق (ثمر، علاج) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی میکند که مطالب قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و آنگاه درقسمت پائینی صفحه درجای معین سه جمله بسازند . درساختن جمله ها شاگردان کومک شوند که ازکلمات بالائی صفحه وهم ازکلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند .

ک ـ معلّم صفحهٔ (۹۱) یعنی سبق (ثمر، علاج) را به شاگردان معرفی میکند و به هریک آنان نوبت میدهد که پس از آنکه معلم متن صفحه را برایشان خواند هریک از شاگردان متن این بخش را به آواز که دیگران شنیده بتوانند، بخوانند و در آخر عین متن را در کتابچه های خود بنویسند .

۴ـ معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ایراکه خود درصنف ساخته اند درخانه سه سه بار درکتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کارخانگی سبق (چراغ) را ملاحظه میکند .

درس پانزدهم - صفحهٔ ۹۲ تا ۹۹ .

۱- **هدف درس :-** شاگردان کلمهٔ (صبح) را خوانده و نوشته بتوانند و با حرف های کلمهٔ (صبح) و ترکیب کردن حرف های (ص ، ح) با بعضی حرف ها که بیشتر خوانده اند ، بلد شوند . و تا حد امکان به خواندن و نوشتن کلمات بیشتر قادر گردند و قدرت افاده و استفادهٔ کتبی در شاگردان رونما گردد . به این ترتیب :

الف- کلمهٔ (صبح) را از روی شکل آن ، نه از یاد ، به روانی بخوانند .

ب- کلمهٔ (صبح) را در صنف به تکرار بخوانند تا آنرا از یاد نوشته کرده بتوانند .

ج- با اشکال منفصل و متصل حرف های (ص ، ح) آشنا شوند و ترکیب کردن اشکال منفصل و متصل این حرف ها را با بعضی حرف هائیکه قبلاً آموخته اند ، بلد شوند .

د- در چوکات حرف های آموختگی خود ، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند .

هـ- از خواندن و نوشتن کلمات فراتر رفته جمله های فعلیه بسازند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق (صبح) ، در صنف با شاگردان مباحثه می کند .

معلم میگوید : وقت های جداگانهٔ یک شبانه روز نامهای جداگانه دارد.

مثلاً آغاز روز چه نام دارد ؟

شاگردان : صبح

معلم : از صبح تا نصف روز چه نام دارد ؟

شاگردان : پیش از چاشت .

معلم : نیمهٔ روز را چه میگویید ؟

شاگردان : چاشت .

معلم : بعد از چاشت را چه می گویید ؟

شاگردان : پیشین .

معلم : بعداز پیشین را چه میگویید ؟

شاگردان : دیگر ، که آخر روز است .

معلم : بعداز دیگر چه نام دارد ؟

شاگردان : شام ، که آغاز شب است .

معلم : حالا امروز خواندن و نوشتن کلمهٔ (صبح) رامیآموزید . لطفاً به صفحه (۹۲)

کتاب تان ببینید .

۲- الف - معلم متن سبق نو یعنی (صبح) را باشاگردان کاری کند . معلم صفحهٔ (۹۲)

یعنی بخش اول سبق (صبح) راطوری باشاگردان کار میکند که شاگردان با

شکل کامل کلمهٔ «صبح» وهمچنین با حرف های آن آشنا شوند .

ب ـ معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ «درجا های خالی بنویسند» یعنی بخش سوم درس «صبح» را کارکنند . مثال را خود معلم با شاگردان یکجا کار میکند. آنگاه شاگردان بکار خود مشغول میشوند ومعلم کار شاگردان را نظارت می کند ومتوجه میباشد که شاگردان حرف های هر ردیف را اینطور ترکیب کنند :

در ردیف «۱» کلمهٔ حرص .

در ردیف «۲» کلمهٔ صادق .

در ردیف «۳» کلمهٔ تصدیق .

در ردیف «۴» کلمهٔ صبا .

در ردیف «۵» کلمهٔ صبح .

در ردیف «۶» کلمهٔ مصرف .

ج ـ معلم صفحهٔ «۹۴» یعنی بخش سوم سبق «صبح» را برای شاگردان توضیح ومثال را باآنان یکجا کار میکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد وآنها را رهنمائی میکند که شکل منفصل ومتصل حرف های کلمه های «نصیحت ، بالاحصار ، صحیح ، حکومت ، حمام ، حمل» پیش روی هر کلمه در ردیف معین بنویسند .

د- معلم صفحهٔ (۹۵) یعنی بخش پنجم سبق (صبح) را به شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار میکند. آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی میکند که در هر یک از ردیف های (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنرا در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند، به این ترتیب :

ردیف (۱)، کلمهٔ معصوم .

ردیف (۲)، کلمهٔ محصول .

ردیف (۳)، کلمهٔ صحیح .

ردیف (۴)، کلمهٔ حوصله .

ردیف (۵)، کلمهٔ غصه .

ردیف (۶)، کلمهٔ حلوا .

ردیف (۷)، کلمهٔ رحمت .

ه- معلم صفحهٔ (۹۶) یعنی بخش ششم سبق (صبح) را برای شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی میکند که در جاهای خالی زیر هر کلمه با پنسل مشق کنند. کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های منفصل و متصل هر یکی از کلمات را هم روی تختهٔ سیاه نشان بدهند و هم در کتابچه های خود بنویسند .

و- معلم صفحهٔ (۹۷) سبق (صبح) را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جای خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند. معلم کار شاگردان را نظارت می کند که کلمه های (خواهیم - خواهید - خواهند) را درست در جای خالی جملهٔ مناسب بنویسند.

ز- معلم صفحهٔ (۹۸) سبق (صبح) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک و رهنمائی می کند که مطالب قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند. در ساختن جمله ها شاگردان هدایت شوند که از کلمات بالائی صفحه و هم از کلمات آموختگی خود کار بگیرند.

ک- معلم صفحهٔ (۹۹) سبق (صبح) را به شاگردان معرفی و به هریک آنان نوبت میدهد که پس از معلم خود، هریک از آنان متن این بخش را به آواز بلند بتوانند، بخوانند و در آخر همه شاگردان عین متن را در کتابچه های خود بنویسند.

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ایرا که خود در صنف ساخته اند در خانه سه بار در کتابچه های خود بنویسند. آنگاه معلم کار خانگی سبق (ثمر، علاج) را ملاحظه میکند.

درس شانزدهم ـ صفحه ۱۰۰ تا ۱۰۸

۱ـ هدف درس :ـ شاگردان کلمهٔ (نظافت) وهمچنین کلمهٔ (خیاط) را خوانده ونوشته بتوانند و با حرف های هر دو کلمه و ترکیب کردن حرف های (ط ـ ظ) با بعضی حرفها که پیشتر خوانده اند ، بلد شوند وتا حدامکان به خواندن ونوشتن کلمات بیشتر قادر گردند وقدرت افاده واستفادهٔ کُتبی درشاگردان رو نما گردد . به این ترتیب :

الف ـ کلمه های (نظافت) و (خیاط) را از روی شکل آنها ، نه ازیاد ، به روانی بخوانند .

ب ـ کلمه های (نظافت) و (خیاط) را درصنف به تکرار بخوانند تا آنها را ازیاد نوشته کرده بتوانند .

ج ـ با اشکال منفصل ومتصل یعنی با اشکال چسپیده و ناچسپیدهٔ حرف های (ط ـ ظ) آشنا شوند و ترکیب کردن این اشکال حرفهای (ط ـ ظ) را با بعضی حرف ها که قبلاً آموخته اند ، بلد شوند .

د ـ در چوکات حرف های آموختگی خود ، خواندن و نوشتن بعضی کلمه های بیشتر را بیاموزند .

هـ ـ از خواندن و نوشتن کلمات یعنی مفاهیم کلی مشخص ومنفرد فراتر بروند و جمله بسازند یعنی مفاهیم مرکب و درقدم دیگر مفاهیم مجرد را مورد افاده واستفادهٔ

کبتی قرار دهند .

۲- معلم پیش از خواندن سبق های (نظافت) و (خیاط) در صنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : دین مقدس ، یعنی پاکی و سُتره بودن را یک بخش ایمان میداند .

پاک بودن همان طور که خود تان میدانید هم صحت آدم را خوب میسازد و هم قدر و منزلت آدم را پیش مردم زیاد می سازد .

همه مردم آدمهای پاک و سُتره را دوست دارند .

چه چیزها را باید همیشه پاک نگاه کنیم که صحت همهٔ ما خوب باشد ؟

یک شاگرد : بدن خود را پاک نگاه کنیم .

شاگرد دیگر : کالا و پوشاک خود را پاک نگاه کنیم .

شاگرد دیگر : خانه و حویلی خود را پاک نگاه کنیم .

شاگرد دیگر : ظرف های نان خوری و نان پزی و چای خوری و آب نوشی خود را پاک نگاه کنیم .

معلم میگوید : دور و پیش خانه و کوچه و قریهٔ خود را هم پاک نگاه کنیم . حالا به صفحهٔ (۱۰۰) کتاب تان ببینید که خواندن و نوشتن کلمهٔ (نظافت) را بیاموزید .

۳- الف - معلم متن سبق نو یعنی (نظافت) و آنگاه سبق نو دیگر یعنی (خیاط) را با شاگردان کارمیکند. معلم صفحهٔ (۱۰۰) و صفحهٔ (۱۰۱) سبق نظافت و سبق (خیاط) را طوری با شاگردان کار می کند که شاگردان با شکل کامل کلمه های (نظافت) و (خیاط) و همچنین با حرف های آن دو کلمه خوب آشنا شوند.

ب- معلم به شاگردان هدایت می دهد که صفحهٔ (۱۰۲) (در جاهای خالی بنویسند) یعنی بخش دوم مشترک درس های (نظافت) و (خیاط) را کار کنند. نخست خود معلم با شاگردان یکجا مثال را کار کنند و پس شاگردان به کار خود مشغول گردند و معلم کار شاگردان را نظارت که حرف های هر ردیف را اینطور ترکیب و در آخر طرف چپ ردیف در جای خالی بنویسند:

در ردیف (۱) کلمهٔ احتیاط .

در ردیف (۲) کلمهٔ غلط .

در ردیف (۳) کلمهٔ قطار .

در ردیف (۴) کلمهٔ لحاظ .

در ردیف (۵) کلمهٔ لفظ .

در ردیف (۶) کلمهٔ نظافت .

ج - معلم صفحهٔ (۱۰۳)، یعنی بخش سوم سبق (نظافت ، خیاط) را برای شاگردان توضیح و مثال را با آنان یکجا کارمیکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی میکند که شکل منفصل ومتصل حرف های کلمه های (قطار ، ظرف ، اطمینان، مظلوم ، خطر ، نظر) را پیش روی هرکلمه در ردیف معین بنویسند .

د - معلم صفحهٔ (۱۰۴) ، یعنی بخش چهارم سبق (نظافت ، خیاط) را برای شاگردان توضیح ومثال را با آنان یکجا کارمیکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد وآنها را رهنمائی میکند که در هریک از ردیف های (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) ازحرف های هرردیف یک کلمه بسازند وآن را در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند .

در ردیف (۱) ، کلمهٔ (قحطی) .

در ردیف (۲) ، کلمهٔ (خیاط) .

در ردیف (۳) ، کلمهٔ (رطوبت) .

در ردیف (۴) ، کلمهٔ (نظافت) .

در ردیف (۵) ، کلمهٔ (لفظ) .

در ردیف (۶) ، کلمهٔ (لحاظ) .

در ردیف (۷) ، کلمهٔ (طویل) نوشته شود .

هـ- معلم صفحه (۱۰۵) یعنی بخش ششم سبق (نظافت، خیاط) را برای شاگردان معرفی میکند و به آنان رهنمائی و هدایت میدهد که در جای خالی زیر هر کلمه با پنسل مشق کنند. کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های متصل و منفصل آنها را هم روی تخته و هم در کتابچه های خود نشان دهند.

و- معلم صفحه (۱۰۶) سبق (نظافت، خیاط) را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های بالائی صفحه را بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از حرکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند.

معلم کار شاگردان را نظارت میکند که کلمه های (غلط، حبس، نم، هوا) را درست در جای مناسب آنها بنویسند.

ز- معلم صفحه ۱۰۷ سبق (نظافت، خیاط) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک میکند که مطالب قسمت بالائی صفحه را خودشان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند.

در ساختن جمله ها شاگردان کومک شوند که از کلمات بالائی صفحه و هم از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند.

ک ـ معلم صفحهٔ (۱۰۸)، سبق (نظافت، خیاط) را به شاگردان معرفی میکند و به هر یک آنان نوبت میدهد، پس از آنکه معلم متن صفحه را برای شان خواند، هریک از شاگردان متن این بخش را به آواز که دیگران شنیده بتوانند بخوانند و در آخر همین متن را در کتابچه های خود بنویسند.

۴ـ معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ای را که خود در صنف ساخته اند در خانه سه بار در کتابچه های خود بنویسند. آنگاه معلم کار خانگی سبق (صبح) را ملاحظه میکند.

درس هفدهم - صفحهٔ (۱۰۹ تا ۱۱۸) .

۱- هدف درس :- شاگردان کلمهٔ (اذان) ، وهمچنین کلمهٔ (فاژه) را خوانده ونوشته بتوانند و با حرف های هر دو کلمه و ترکیب کردن حرف های (ذ - ژ) با بعضی حرفها که پیشتر آموخته اند خوب بلد شوند و تا حدامکان به خواندن ونوشتن کلمات بیشتر قادر گردند وهم قدرت افاده واستفادهٔ کتبی در شاگردان رونما گردد.

به این ترتیب :

الف- کلمه های (اذان) و (فاژه) را از روی شکل آنها ، نه ازیاد ، به روانی بخوانند .

ب - کلمه های (اذان) و(فاژه) را درصنف به تکرار بخوانند تا آنها را ازیاد نوشته کرده بتوانند .

ج - با اشکال منفصل ومتصل یعنی با اشکال چسپیده وناچسپیدهٔ حرف های (ذ - ژ) آشنا شوند وترکیب کردن این اشکال حرف های مذکور را با بعضی حرف ها که قبلاً آموخته اند ، بلد شوند .

د - در حرکات حرف های آموختگی خود خواندن ونوشتن بعضی کلمه های بیشتر را تا آنجا که ذخیرهٔ لغوی شفاهی شاگردان اجازه دهد. بیاموزند .

۵- از خواندن و نوشتن کلمات یعنی مفاهیم کلی مشخص و منفرد فراتر بروند و جمله بسازند یعنی مفاهیم مرکب و در قدم دیگر مفاهیم مجرد را مورد افاده و استفادهٔ کتبی قرار دهند.

۲- معلم پیش از خواندن سبق های (اذان) و (فاژه) در صنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : ما همه میدانیم که (اذان) وقت نماز را به مسلمانان خبر میدهد. امروز ما کلمهٔ (اذان) را می بینیم که چطور خوانده و نوشته میشود . تا حالا شما همه حرف های زبان دری یا فارسی را خوانده اید ، تنها دو حرف باقیمانده که یکی (ذ) یعنی (ذال) است که در کلمهٔ (اذان) است دیگی دیگر هم حرف (ژ) است که در کلمهٔ (فاژه) و (ژاله) آنرا میخوانید .

حالا صفحهٔ (۱۰۹) کتاب تانرا ببینید که کلمهٔ (اذان) را بخوانیم .

۳- الف- معلم متن سبق نو یعنی (اذان) و آنگاه سبق نو دیگر یعنی (فاژه) را با شاگردان کار می کند .معلم صفحهٔ (۱۰۹) و صفحهٔ (۱۱۰) سبق (اذان) و سبق (فاژه) را طوری با شاگردان کار میکند که شاگردان با شکل کامل کلمه های (اذان) و (فاژه) و همچنین با حرف آنها این دو کلمه خوب آشنا شوند .

ب- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ «۱۱۱»، «در جاهای خالی بنویسند»

یعنی سبق های «اذان» و «فاژه» را کار کنند. نخست خود

معلم با شاگردان یکجا مثال را کار میکند و سپس شاگردان به کار خود مشغول میگردند

و معلم کار شاگردان را نظارت میکند که حرف های هر ردیف را اینطور

ترکیب و در آخر طرف چپ ردیف در جای خالی بنویسند:

در ردیف «۱»، کلمهٔ «پژمرده».

در ردیف «۲»، کلمهٔ «ژاله».

در ردیف «۳»، کلمه «ذاکر».

در ردیف «۴»، کلمهٔ «لذیذ».

در ردیف «۵»، کلمهٔ «ذخیره».

در ردیف «۶»، کلمهٔ «مژده».

ج- معلم صفحهٔ «۱۱۲»، سبق «اذان - فاژه» را برای شاگردان توضیح

و مثال را با آنان یکجا کار میکند. آنگاه به شاگردان هدایت میدهد

و آنها را رهنمائی میکند که شکل منفصل و متصل حرف های کلمه های «پژمرده،

غذا، گژدم، ذخیره، ژاله، ذکر» را پیش روی هر کلمه در ردیف

معین بنویسند.

د- معلم صفحهٔ «۱۱۳» سبق «اذان، فاژه» را برای شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار می کند. آنگاه به شاگردان هدایت میدهد و آنها را رهنمائی میکند که در هریک از ردیف های «۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷» از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آنها را در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند :

در ردیف «۱»، کلمهٔ «مذهب».

در ردیف «۲»، کلمهٔ «غژگاو».

در ردیف «۳»، کلمهٔ «عذاب».

در ردیف «۴»، کلمهٔ «گژدم».

در ردیف «۵»، کلمهٔ «مژده».

در ردیف «۶»، کلمهٔ «لذیذ».

و در ردیف «۷»، کلمهٔ «کاذب»، نوشته می شود.

ه- معلم صفحهٔ «۱۱۴» سبق «اذان، فاژه» را به شاگردان معرفی و آنان را رهنمائی می کند که در جای خالی زیر هر کلمه مشق کنند. کلمات را بخوانند و بنویسند و حرف های منفصل و متصل آنها را هم روی تختهٔ صنف و هم در کتابچه های خود نشان دهند.

و - معلم صفحهٔ (۱۱۵) سبق (اذان ، فاثره) را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات پائینی صفحه انتخاب نمایند و در جای معین بنویسند.

معلم کار شاگردان را نظارت می کند که کلمه های (بخواهم ، بخواهید ، بخواهند) را درست در جای مناسب آنها بنویسند.

ز - معلم صفحهٔ (۱۱۶) سبق (اذان ، فاثره) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک میکند که مطالب قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بسازند. در ساختن جمله ها شاگردان کومک شوند که از کلمات بالائی صفحه و هم از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند.

ک - معلم صفحهٔ (۱۱۷) سبق (اذان ، فاثره) را به شاگردان معرفی میکند و به هر یک آنان نوبت میدهد ، پس از آنکه معلم متن صفحه را برای شاگردان میخواند ، هر یک از شاگردان متن این بخش را به آواز بلند بخوانند و در آخر عین متن را در کتابچه های خود بنویسند.

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد سه جمله ایرا که خود در صنف ساخته اند در خانه سه سه بار در کتابچه های خود بنویسند. آنگاه معلم کار خانگی سبق (نظافت ، خیاط)

را ملاحظه میکنند .

۵- معلم صفحهٔ (۱۱۸) یعنی حروف الفبای دری را به ترتیبی که آمده است بالای شاگردان از بر نماید .

درس هژدهم - صفحهٔ (۱۱۹ تا ۱۲۳)

۱- هدف درس : - شاگردان بخواندن و نوشتن موضوعات مقدماتی تاکداری آغاز نمایند و در قدم اول به این نکته متوجه گردند که طبیعت اکثر مناطق افغانستان برای پرورش تاک مساعد است و درحقیقت وطن ما و مناطق شمال ایران از قدیم برای پرورش و روئیدن تاک مساعد بوده است . از طرف ، شاگردان فرصت یابند که آموختگی قبلی خود را درجهت کسب معلومات در رشتهٔ کار و پیشهٔ شان یعنی تاکداری به کار اندازند و درین راه هرچه بیشتر تمرین کنند واقتدار حاصل نمایند .

۲- معلم پیش از خواندن متن صفحهٔ (۱۱۹) باید این کلمات را روی تختهٔ صنف بنویسید وآنها را برای شاگردان بخواند و شاگردان راکومک کندکه با این کلمات و معنای آنها خوب آشنا گردند :

(قدیم - یعنی زمانه های بسیار پیش) .

(گیاه - یعنی چیزهائیکه از زمین میروید) .

(وحشی ـ خودروی یا چیزی که آنرا انسان پرورش نکرده باشد) .

(بعدها ـ پسانها) .

(رفته رفته ـ آهسته آهسته یا بعدازین وقت) .

(معمول ـ رواج یافته یا مروج) .

(بازار آن گرم است ـ خرید و فروش آن زیاد است) .

(ناگهان ـ دفعتاً) .

(مقبول ـ قبول شده) .

(بیع ـ قیمت یا ارزش خرید و فروش یک شی) .

۳ـ معلم پیش از خواندن متن صفحه (۱۱۹) را در صنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : در زمانهای بسیار پیش که انسانها هنوز به کشت و کار زراعت آشنا نبودند : همه درخت ها ، بته ها ، غله و دانه ها و همه رستنی ها خود روی و وحشی بودند . پسانها که انسانها به زراعت آشنا شدند رستنی های طرف ضرورت خود را خود شان کاشتند و به این وسیله زندگی خود را تنظیم کردند . این رستنی ها نظر به مساعد بودن خاک و آب و هوا در جای میروئیدند و در جای دیگر روئیدند تا که تضاد

افغانستان و در شمال ایران به صورت خود روی پیدا میشد.
پس آنها هم خود مردم افغانستان به کاشتن تاک و ساختن
تاکستانها شروع کردند و هم مردمان ممالک دیگر که به
افغانستان و ایران با کاروانها می آمدند تاک را به وطن
های خود بردند و به کاشتن آن شروع کردند .
درس امروز راجع به وطن اصلی تاک است . بیائید صفحهٔ
(۱۱۹) کتاب تانرا بخوانیم .

۴- معلم متن صفحهٔ (۱۱۹) یعنی (وطن اصلی تاک) را برای شاگردان طوری واضح و روشن و با تأنی میخواند که شاگردان به آسانی او را تعقیب کرده بتوانند. آنگاه به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن هر دو صفحه را مثل معلم خود بخواند .

۵- معلم صفحهٔ (۱۲۰) یعنی (درین کلمه ها کدام حرف هاست) را به شاگردان معرفی میکند ومثال را با آنان یکجا کار میکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۶) کلمات را بخوانند و اشکال متصل ومنفصل حرف های هر کلمه را در ردیف معین پیشروی همان کلمه مطابق مثال ، بنویسند . معلم کار شاگردان را بدقت ملاحظه و نظارت میکند و در صورتیکه اشتباه کرده باشند به آنان کومک می کند و کار شانرا اصلاح مینماید .

۶- معلم صفحهٔ (۱۲۱) یعنی (از حرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی مینماید و مثال را با آنان یکجا کاری کند. آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۷) حرف ها را مرور کنند و از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و در جا های خالی طرف چپ همان ردیف آن کلمه را بنویسند. معلم کار شاگردان را نظارت میکند که درصورتیکه یک شاگرد غلط کرده باشد معلم به او کومک نماید و کار او را اصلاح کند.

۷- معلم صفحه (۱۲۲) را به شاگردان معرفی می نماید و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را به غور بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند و آنرا در جای خالی همان جمله بنویسند. معلم کار شاگردان را نظارت می کند که این کلمه ها را انتخاب و در جای مناسب آنها بنویسند:

(جملهٔ اول — خود روی).

(جملهٔ دوم — اصلی).

(جملهٔ سوم — بعدها).

۸- معلم صفحهٔ (۱۲۳) یعنی (با کلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک می کند که قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین

سه جمله بنویسند . در ساختن جمله ها شاگردان کومک شوند که از کلمات بالائی صفحه و همچنین از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند .

۹- معلم از شاگردان تقاضا مینماید که همه حروف الفبای دری را طوریکه خوانده اند به ترتیب وازیاد بروی تختهٔ صنف بنویسند و هریک را بنام بخوانند مثلاً (الف ، بی ، پی ، تی ، ثی ، جیم ... الخ) واشکال منفصل ومتصل هریک را نشان دهند .

۱۰- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ (۱۱۹) را در کتابچه های خود در خانه بنویسند و آنگاه معلم کارخانگی درس گذشته را ملاحظه می کند .

درس نزدهم – صفحه (۱۲۴ – ۱۲۸) .

۱– هدف درس :– شاگردان بخواندن و نوشتن موضوعات مقدماتی تاکداری ودرین درس به این نکته متوجه گردند که برای ساختن تاکستان باید جای درست انتخاب شود تا حاصل فراوان بدست آید . ازطرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خود را اکنون درجهت کسب معلومات دررشتهٔ کار وپیشهٔ شان یعنی تاکداری به کار اندازند و درین راه هرچه بیشتر تمرین کنند تا قادر به انجام آن گردند.

۲– معلم پیش ازخواندن متن صفحهٔ (۱۲۴) باید این کلمات را روی تختهٔ صنف بنویسد وبرای شاگردان بخواند وشاگردان را کومک کند که بااین کلمات ومعنای آنها خوب آشنا گردند :

(اقلیم – یعنی آب وهوا) .

(مناسب – یعنی شایسته) .

(مهم – یعنی باارزش) .

(فراوان – یعنی زیاد) .

(کشم – جائیست در بدخشان) .

(نائب – یعنی معاون ووکیل).

(آب وتاب – یعنی شادابی) .

۳- معلم پیش از خواندن صفحهٔ (۱۲۴) در صنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : اگر برای ساختن یک تاکستان در قدم اول دو چیز بسیار مهم و ضروری باشد به نظر شما این دو چیز مهم کدام چیز ها خواهد بود ؟

شاگردان : به فکر فرو می روند و بعضی از آنان بعضی چیز ها خواهند گفت :

معلم میگوید : به من اجازه میدهید برای تان بگویم ؟

شاگردان : بگوئید .

معلم میگوید : در قدم اول برای ساختن یک تاکستان خوب دو چیز مهم و ضروریست :

- اول انتخاب جای مناسب .
- دوم آب و هوای مناسب .

درس امروز شما هم همین انتخاب جای مناسب برای ساختن تاکستان است .

صفحهٔ (۱۲۴) کتاب را باز کنید و ببینید .

۴- معلم متن صفحهٔ (۱۲۴) یعنی (جای مناسب) را برای شاگردان هدایت میدهد که خاموشانه بخوانند . معلم پس از دو دقیقه از شاگردان می پرسد :

معلم : - در انتخاب جای برای ساختن تاکستان چند چیز مهم است ؟

شاگردان : دو چیز .

معلم : کدام دو چیز ؟

شاگردان : یکی اقلیم یعنی آب و هوای مناسب و یکی دیگر هم خاک مناسب .

معلم : تاک در آب و هوای و در خاک مناسب چه می شود ؟

شاگردان : تاک در آب و هوای مناسب و در خاک مناسب حاصل فراوان میدهد .

معلم پس از سوال و جواب فوق الذکر متن هر دو صفحه را به آوازیکه همه شنیده بتوانند برای شاگردان طوری واضح و باتأنی میخواند که شاگردان به آسانی او را تعقیب کرده بتوانند و آن گاه به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن هر دو صفحه را مثل معلم خود برای صنف قرائت کند .

۵- معلم صفحهٔ (۱۲۵) یعنی (درین کلمه ها کدام حرف ها ست) را به شاگردان معرفی می کند و مثال را با آنان یکجا کار مینماید . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۶) کلمات را بخوانند و اشکال منفصل و متصل حرف های هر کلمه را در ردیف معین پیش روی همان کلمه مطابق مثال بنویسند .

معلم کار شاگردان را به دقت نظارت می کند و درصورتیکه شاگرد اشتباه نماید معلم به او کومک می نماید و کار شاگرد را اصلاح میکند .

۶- معلم صفحهٔ (۱۲۶) یعنی (از حرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی مینماید و مثال را باآنان یکجا کارمیکند. آن گاه به شاگردان هدایت میدهد که از شماره (۱) تا شمارهٔ (۷) حرف ها را مرور کنند و از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و در جای خالی طرف چپ همان ردیف آن کلمه را بنویسند.

معلم کارشاگردان رانظارت و غلطی های آنان را اصلاح میکند.

۷- معلم صفحهٔ (۱۲۷) یعنی (فهمیدن معنی) را به شاگردان معرفی می نماید و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را به غور بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند و آنرا در جای خالی همان جمله بنویسند. معلم کارشاگردان رانظارت می کند که این کلمه ها را انتخاب و در جای مناسب آن جمله ها بنویسند.

(در جملهٔ اول — دوچیز).

(در جملهٔ دوم — آب وهوا).

(در جملهٔ سوم — خاک).

۸- معلم صفحه (۱۲۸) یعنی (با کلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کمک می کند که قسمت بالائی صفحه را خودشان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین سه جمله بنویسند. در ساختن جمله ها باید شاگردان کمک شوند که از

کلمات بالائی صفحه وهمچنین از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند .

۹- معلم از شاگردان تقاضا مینماید که همه حروف الفبای دری را طوریکه خوانده اند به ترتیب واز یاد بروی تختهٔ صنف بنویسند و هریک را بنام بخوانند . مثلاً ؛

(الف ، بی ، پی ، تی ، ثی ، جیم ... الخ) واشکال متصل ومنفصل آنرا نشان دهند

۱۰- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ (۱۲۴) را درکتابچه های خود درخانه بنویسند وآنگاه معلم کارخانگی درس گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه می کند و اشتباهات هریک را اصلاح می کند .

درس بیستم - صفحه ۱۲۹ تا ۱۳۳

۱- هدف درس :- شاگردان بخواندن و نوشتن مطالب مقدماتی تاکداری و درین درس به اهمیت آمیختگی خاک تاکستان آشنا گردند . از طرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خود را اکنون درجهت کسب معلومات در رشتهٔ کار و پیشهٔ خود یعنی تاکداری بکار اندازند و درین راه هرچه بیشتر تمرین کنند تا قادر به انجام آن گردند .

۲- معلم پیش از خواندن متن صفحهٔ (۱۲۹) باید این کلمات را روی تختهٔ صنف بنویسد و برای شاگردان بخواند و شاگردان را کمک کند که با این کلمات و معنای آنها خوب آشنا شوند :

(خالص :- یعنی نا مخلوط) .

(مخلوط - یعنی نا خالص) .

۳- معلم پیش از خواندن صفحهٔ (۱۲۹) در صنف با شاگردان مباحثه می کند :

معلم میگوید : تاک هم مثل نباتات خوراک خود را از خاک می گیرد . بعضی گیاه ها یا نباتات در یک قسم خاک و بعضی در دیگر قسم خاک خوبتر می روید و زیادتر حاصل میدهد .

تاک در خاک آمیخته خوبتر میروید و فراوان تر ثمر میدهد .

حالا صفحهٔ (۱۲۴) کتاب تانرا ببینید .

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۱۲۴) کتاب خود را خاموشانه بخوانند .

معلم پس از دو دقیقه از شاگردان می پُرسد :

معلم : آیا زمین ریگی برای تاک خوب است ؟

شاگرد : نی ، زمین خالص ریگی برای تاک خوب نیست .

معلم : آیا زمین خالص گِل برای تاک خوب است ؟

شاگردان : نی ، زمین خالص گِل هم برای تاک خوب نیست .

معلم : پس چگونه خاک برای تاک خوب است ؟

شاگردان : خاک تاکستان باید مخلوط باشد .

معلم : تاک در خاک های مخلوط چه می شود ؟

شاگردان : تاک در خاک های مخلوط خوب ثمر میدهد و خوب پرورش می شود.

معلم پس از مباحثهٔ فوق الذکر متن صفحهٔ (۱۲۹) را به آوازیکه همهٔ شاگردان شنیده بتوانند قرائت میکند . معلم باید متن متذکره را با تأنی و روانی و تلفظ واضح برای شاگردان بخواند که شاگردان به آسانی اورا تعقیب کرده بتوانند ، آنگاه معلم به شاگردان نوبت میدهد که یکبار متن مذکور را مثل معلم خود در صنف قرائت نمایند .

۵- معلم صفحهٔ ۱۳۰ ، یعنی (درین کلمه ها کدام حرف هاست) را به شاگردان معرفی میکند ومثال را با آنان یکجا کار میکند وآنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۶) کلمات را بخوانند واشکال منفصل ومتصل حرف های هرکلمه را در ردیف معین پیشروی همان کلمه مطابق مثال بنویسند . معلم کارشاگردان را بدقت نظارت میکند و درصورتیکه شاگرد اشتباه نماید معلم به او کمک مینماید وکار شاگرد را اصلاح می کند .

۶- معلم صفحهٔ ۱۳۱ ، یعنی (ازحرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی مینماید ومثال را با شاگردان یکجا کار میکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) تا (۷) حرف ها را مرور کنند وازحرف های هر ردیف یک کلمه بسازند ودر جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند .

معلم کارشاگردان رانظارت و اشتباهات آنان را باصمیمیت ومهربانی اصلاح میکند .

۷- معلم صفحهٔ ۱۳۲ ، یعنی (فهمیدن معنی) را به شاگردان معرفی مینماید و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را به غور بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند وآنرا درجای خالی همان جمله بنویسند .

معلم کار شاگردان را نظارت میکند که این کلمه ها را انتخاب و در جای مناسب آن جمله ها بنویسند :

(جملهٔ اول — خالص)

(جملهٔ دوم — گِل)

(جملهٔ سوم — مخلوط)

۸- معلم صفحهٔ (۱۳۳) یعنی (با کلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کمک می کند که قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه در جای معین شده جمله بسازند . در ساختن جمله ها باید شاگردان کومک شوند که از کلمات قسمت بالائی صفحه و همچنین از کلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند .

۹- معلم از شاگردان تقاضا مینماید که همه حروف الفبای دری را طوریکه خوانده اند به ترتیب واز یاد برروی تختهٔ صنف بنویسند و هریک را بنام بخوانند . مثلاً : (الف ، بی ، جیم ... الخ) اشکال منفصل ومتصل این حروف را نشان دهند و با نقطه گذاری مثلاً شکل (حال) برروی تختهٔ صنف کلمه های (خال ، جال ، چال) را بسازند . یا مثلاً با نقطه گذاری شکل (بر) ، کلمه های (تر ، پر ، بر ، نر) را بسازند و همین طور اشکال دیگری را نقطه گذاری نمایند واز آن کلمه های مختلف بسازند .

۱۰- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ (۱۲۹) را درکتابچه های خود در خانه بنویسند و آنگاه معلم کارخانگی درس گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه کند و اشتباهات هریک را اصلاح نماید .

درس بیست ویکم - صفحهٔ (۱۳۴ تا ۱۳۸)

۱- **هدف درس** :- شاگردان بخواندن و نوشتن مطالب مقدماتی تاکداری ودر این درس به اهمیت آب وهوای معتدل و اثرات آن برتاکستان آشنا گردند. ازطرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خود را اکنون درجهت کسب معلومات دررشتهٔ کار وپیشهٔ خود یعنی تاکداری بکار اندازند و درین راه هرچه بیشتر تمرین کنند تا اقتدار حاصل نمایند وبرای خواندن وفهمیدن کتاب های دیگر تاکداری آماده گردند .

۲- معلم پیش از خواندن متن صفحهٔ (۱۳۴) باید این کلمات را روی تختهٔ صنف بنویسد وبرای شاگردان بخواند و شاگردان راکومک کند که باشکل این کلمات وحرف های این کلمات ومعنای این کلمات خوب آشنا گردند :

(استراحت - یعنی - آرامی ، آسودگی) .

(ضرورت - یعنی - احتیاج) .

(معتدل - یعنی - نه گرم و نه سرد) .

(اقلیم - یعنی - آب و هوا) .

(نارسیده - یعنی - خام ، ناپخته) .

۳- معلم پیش از خواندن سبق نو یعنی صفحهٔ (۱۳۴) کتاب درصنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : تاک در همه جا میروید ولی در آب و هوای معتدل و در خاک آمیخته حاصل آن فراوان میباشد . شما بگوئید که آب و هوای وطن ما افغانستان چگونه است ؟

شاگرد : نه بسیار گرم و نه بسیار سرد است .

معلم : پس آب وهوای افغانستان معتدل است و از همین سبب است که تاک در وطن ما خوب میروید . حالا صفحهٔ (۱۳۴) کتاب تانرا بازکنید وببینید .

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۱۳۴) کتاب خود را خاموشانه بخوانند . معلم پس از دو دقیقه از شاگردان میپرسد :

معلم : تاک به چه قسم آب و هوا ضرورت دارد ؟

شاگردان : تاک به آب و هوای معتدل ضرورت دارد .

معلم :   آب و هوای معتدل چه قسم آب و هوا است ؟

شاگردان : آب و هوای معتدله در زمستان سرد و در بهار گرم می باشد .

معلم :   یک اندازه سردی در زمستان برای تاک چه فایده میرساند ؟

شاگردان :   تاک در زمستان استراحت میکند .

معلم :   گرمی تابستان برای تاک چه فایده میرساند ؟

شاگردان :   گرمی هوای تابستان میوهٔ تاک یعنی انگور را پُخته میکند .

معلم :   انگور در چند ماه پُخته می شود ؟

شاگردان :   انگور در شش ماه گرمی هوا پخته می شود .

معلم پس از مباحثهٔ فوق الذکر متن صفحهٔ (۱۳۴) را با آوازیکه همه شاگردان شنیده بتوانند قرائت می کند . معلم باید متن متذکره را با تأنی و روانی و تلفظ واضح برای شاگردان بخواند که شاگردان به آسانی او را تعقیب کرده بتوانند . آنگاه معلم به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن مذکور را مثل معلم خود در صنف قرائت نماید .

۵- معلم صفحهٔ (۱۳۵) ، یعنی (درین کلمه ها کدام حرفهاست) را به شاگردان معرفی میکند و مثال را با آنان یکجا کار میکند و آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شمارهٔ (۱) ، تا شمارهٔ (۶) ، کلمات را بخوانند و اشکال منفصل و متصل حرف های هر کلمه را در ردیف معین پیش روی همان کلمه مطابق مثال بنویسند . معلم کار شاگردان را بدقت نظارت میکند

ودرصورتیکه شاگرد اشتباه نماید معلم به او کومک میکند و کارشاگرد را اصلاح مینماید .

۶- معلم صفحهٔ (۱۳۶) یعنی (ازحرف ها کلمه بسازید) را باشاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کارمیکند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شماره (۱) تا شمارهٔ (۷) حرف ها را مرور کنند وازحرف های هر ردیف یک کلمه بسازند وآن کلمه را درجای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند . معلم کارشاگردان رانظارت اشتباهات آنان را باصمیمیت ومهربانی اصلاح میکند .

۷- معلم صفحهٔ (۱۳۷) را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه رابخوانند وبرای جاهای خالی هرجمله یک کلمهٔ مناسب را ازچوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند وآنرا درجای خالی همان جمله بنویسند . کلمه های مناسب این ها اند : (جملهٔ اول - اقلیم) ،

(جملهٔ دوم - آب وهوا) .

(جملهٔ سوم - معتدل) .

۸- معلم صفحهٔ (۱۳۸) یعنی (باکلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک می کنند که قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند وآنگاه درقسمت پائینی صفحه درجای معین شده جمله بسازند . درساختن جمله ها باید شاگردان کومک شوند که ازکلمات قسمت بالائی صفحه وهمچنین ازکلمات آموختگی قبلی خود کار بگیرند .

۹- معلم از شاگردان تقاضا مینماید که همه حروف الفبای دری را طوریکه خوانده اند به ترتیب وار یاد بر روی تخته بنویسند و هریک را بنام بخوانند. مثلاً: «الف، بی، جیم... الخ».
اشکال متصل و منفصل این حروف را نشان دهند و یک تعداد کلمات را با نقطه گذاری به کلمات دیگر تبدیل نمایند. مثلاً: «عم» که نقطه گذاری شود «غم» می شود، «سر» که نقطه گذاری شود «شر» میشود، و ازین قبیل کلمات دیگر.

۱۰- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ «۱۳۴» را در کتابچه های خود در خانه بنویسند و آنگاه معلم کارخانگی درس گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه میکند و اشتباهات هریک را با صمیمیت و مهربانی اصلاح مینماید.

درس بیست و دوم - صفحهٔ (۱۳۹ - ۱۴۳)

۱- **هدف درس** :- شاگردان بخواندن ونوشتن مطالب مقدماتی تاکداری ودر این درس به اهمیت چگونگی اوقات واثرات آب وباران برسلامتی تاک وبه اهمیت چگونگی اثرات هوا برکمیت حاصل تاک آشنا گردند . ازطرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خودرا اکنون درجهت کسب معلومات دررشتهٔ کار وپیشهٔ خود یعنی تاکداری به کار اندازند ودرین راه هرچه بیشتر تمرین کنند تا اقتدار حاصل نمایند و برای خواندن وفهمیدن کتابهای دیگر تاکداری آماده گردند .

۲- معلم پیش ازخواندن متن صفحهٔ (۱۳۹) درصنف باید این کلمات را روی تختهٔ صنف بنویسد و برای شاگردان بخواند وشاگردان راکومک کند که باشکل این کلمات واشکال منفصل ومتصل حرفها وترکیب این حرف ها ومعنای این کلمات خوب آشنا شوند : (مریض - یعنی - ناجور ، بیمار) .

(کمبار - یعنی - کم ثمر) .

(عریض - یعنی - بردار ، فراخ بر) .

(حاصل - یعنی - ثمر) .

۳- معلم پیش ازخواندن سبق نو یعنی صفحهٔ (۱۳۹) ، کتاب درصنف باشاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : یک تاکستان باید بوقت مناسب آبیاری شود . آبیاری بی وقت و بارش بیوقت به تاک ومیوهٔ آن ضرر دارد . طرز وشیوهٔ آبیاری تاکستان را درکتاب دوم تاکداری خواهید خواند . حالا صفحهٔ (۱۳۹) کتاب تانرا باز کنید و ببینید .

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۱۳۹) کتاب خود را خاموشانه بخوانند معلم پس از دو دقیقه از شاگردان می پرسد :

معلم می پرسد: آیا بارش برای تاک خوب است یا بد ؟

شاگردان : باران برای نموی تاک خوب است .

معلم : آیا بارش درموسم حاصل تاک خوب است ؟

شاگردان : نی ، بارش درموسم حاصل تاک خوب نیست .

معلم : بارش بی وقت تاک را چه می سازد ؟

شاگردان : بارش بی وقت تاک را مریض می سازد .

معلم : سردی بی وقت خوشهٔ انگور را چه میسازد ؟

شاگردان : سردی بیوقت خوشهٔ انگور را کمبار می سازد .

معلم : ابرو بارش زیاد خوشهٔ انگور را چه می سازد ؟

شاگردان : ابرو بارش زیاد خوشهٔ انگور را کمبار می سازد .

معلم : آیا بارش در وقت پخته شدن انگور خوبست ؟

شاگردان : نی ، بارش در وقت پخته شدن انگور خوب نیست .

معلم پس از مباحثهٔ فوق الذکر متن صفحهٔ (۱۳۹) را با آوازیکه همهٔ شاگردان شنیده بتوانند قرائت میکند . معلم باید متن متذکره را با تأنی و روانی و تلفظ واضح برای شاگردان بخواند که شاگردان به آسانی او را تعقیب کرده بتوانند . آنگاه معلم به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن مذکور را مثل معلم خود در صنف قرائت نماید .

۵- معلم صفحهٔ (۱۴۰) یعنی (درین کلمه ها کدام حرف هاست) را به شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار میکند و آن گاه به شاگردان هدایت میدهد که کلمات را از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۶) بخوانند و اشکال منفصل و متصل حرف های هر کلمه را در ردیف معین پیش روی همان کلمه مطابق مثال بنویسند . معلم کار شاگردان را بدقت نظارت میکند و درصورتیکه شاگرد اشتباه نماید معلم به او کومک میکند و کار شاگرد را اصلاح مینماید .

۶- معلم صفحهٔ (۱۴۱) یعنی (از حرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار می کند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که از شماره (۱) تا شماره (۷) حرف های هر ردیف را مرور کنند و از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آن کلمه را در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت و اشتباه آنان را با صمیمیت و مهربانی اصلاح میکند .

۷- معلم صفحهٔ «۱۴۲» یعنی «فهمیدن معنی» را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند و آنرا در جای خالی همان جمله بنویسند.

کلمه های مناسب این ها ست :

«جملهٔ اول - حاصل»

«جملهٔ دوم - بیوقت»

«جملهٔ سوم - کمبار»

۸- معلم صفحهٔ «۱۴۳» یعنی «با کلمه ها جمله بسازید» را به شاگردان معرفی و به آنان کومک میکند که قسمت بالائی صفحه را خودشان بخوانند و آن گاه در قسمت پائینی صفحه سه جمله بسازند در ساختن جمله ها باید شاگردان کومک شوند که از کلمات قسمت بالائی صفحه و همچنین از کلمه هائی که قبلاً خوانده اند کار بگیرند.

۹- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ «۱۳۹» را در خانه درکتابچه های خودبنویسند و آنگاه معلم کار خانگی درس گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه میکند.

درس بیست وسوم : صفحهٔ (۱۴۴ تا ۱۴۸)

۱- **هدف درس :-** شاگردان بخواندن و نوشتن مطالب مقدماتی تاکداری و درین درس بخصوص به اهمیت چگونگی طرز وطریق کاشتن تاک بصورت اجمالی آشنا گردند. از طرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خود را ، ولو بصورت مقدماتی، در جهت کسب معلومات دررشتهٔ کار وپیشهٔ خود یعنی تاکداری به کار اندازند و دراین زمینه هرچه بیشتر تمرین کنند وآزموده گردند .

۲- معلم پیش ازخواندن متن صفحهٔ (۱۴۴) کتاب درصنف باید این کلمات را بروی تختهٔ صنف بنویسد و برای شاگردان بخواند وآنان را کومک نماید که باشکل این کلمات واشکال منفصل ومتصل حرف ها وترکیب این حرف ها ومعنای این کلمات خوب آشنا شوند :

(طریقه - یعنی - طرز ، روش ،شیوه)

(قطع کردن - یعنی - بُریدن) .

(کاشتن - یعنی - کاریدن) .

(کشت تاک - یعنی - تاکستان) .

۳- معلم پیش ازخواندن سبق نو یعنی صفحهٔ (۱۴۴) کتاب درصنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : درزمان قدیم تاک بصورت خود روی در وطن ما افغانستان و در ایران پیدا میشد. پسانها مردم دیدند که تاک بدو طریقه میروید :
یکی اینکه تخم آن زیر خاک می شود و میروید و یکی دیگر اینکه یگان شاخهٔ آن زیر خاک می شود و ریشه می کشد و کلان شده یک تاک بزرگ می شود.

حالا صفحهٔ (۱۴۴) کتاب تازا بازکنید و ببینید.

۴- معلم به شاگردان هدایت میدهد که صفحهٔ (۱۴۴) کتاب خود را خاموشانه بخوانند.
معلم پس از دو دقیقه از شاگردان می پرسد :

معلم : تاک به چند طریقه کاشته می شود ؟
شاگردان : بدو طریقه.
معلم : طریقهٔ اول آن کدام است ؟
شاگردان : طریقهٔ اول آنست که تخم تاک کاشته شود.
معلم : طریقهٔ دیگر کدام است ؟
شاگردان : طریقهٔ دیگر آنست که از تاک قلمه گرفته شود و کاشته شود.
معلم : از تاک که قلمه گرفتند چه می کنند ؟
شاگردان : قلمه ها را در جای مناسب میگذارند که ریشه بکشند.

معلم : قلمه که ریشه کشید ، آنرا چه می کنند ؟

شاگردان : قلمه های ریشه دار یعنی نهالی ها را در تاکستان میکارند که کلان گردند و تاک شوند .

معلم پس از مباحثهٔ فوق الذکر متن صفحهٔ (۱۴۴) را با آوازیکه همهٔ شاگردان شنیده بتوانند قرائت می کند . معلم باید متن متذکره را با تأنی و روانی و با تلفظ واضح و روشن برای شاگردان بخواند که شاگردان به آسانی او را تعقیب کرده بتوانند . آنگاه معلم به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن متذکره را مثل معلم خود در صنف قرائت نماید .

۵- معلم صفحهٔ (۱۴۵) ، یعنی (درین کلمه ها کدام حرفهاست) را به شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار میکند و آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که کلمات را از شمارهٔ (۱) تا شمارهٔ (۶) بخوانند و اشکال منفصل و متصل حرفهای هر کلمه را در ردیف معین پیش روی همان کلمه مطابق مثال بنویسند . معلم کار شاگردان را به دقت نظارت میکند و درصورتیکه یک شاگرد اشتباه نماید معلم به او کومک میکند و کار شاگرد را اصلاح مینماید .

۶- معلم صفحهٔ (۱۴۶) ، یعنی (از حرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی و مثال را با آنان یکجا کار می کند . آن گاه به شاگردان هدایت میدهد که از شماره (۱) تا شمارهٔ (۷) حرف های هر ردیف را مرور کنند و از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آن کلمه را در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت

واشتباهات آنان را باصمیمیت ومهربانی اصلاح میکند .

۷- معلم صفحهٔ ۱۴۷ ، یعنی (فهمیدن معنی) را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را بخوانند و برای جاهای خالی هرجمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند وآنرا درجای خالی همان جمله بنویسند . کلمه های مناسب این هاست :

(جملهٔ اول ـ طریقه) .

(جملهٔ دوم ـ تخم) .

(جمله سوم ـ قلم) .

۸- معلم صفحهٔ ۱۴۸ ، یعنی (با کلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک میکند که قسمت بالائی صفحه را خود شان بخوانند وآنگاه درقسمت پائینی صفحه ، جمله بسازند . درساختن جمله ها باید شاگردان کومک شوند که ازکلمات قسمت بالائی صفحه وهمچنین ازکلمه هائی که قبلاً خوانده اند کار بگیرند .

۹- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ ۱۴۴ ، کتاب خود را که امروز درصنف خوانده اند ، درخانه درکتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کارخانگی درس گذشتهٔ شاگردان را ملاحظه میکند واشتباهات شاگردان را باصمیمیت ومهربانی اصلاح میکند.

درس بیست وچهارم ـ صفحهٔ (۱۴۹ ـ ۱۵۳)

۱ـ **هدف درس :** ـ شاگردان بخواندن و نوشتن مطالب مقدماتی تاکداری و در این درس بخصوص به اهمیت عوامل ناتوانی تاک بصورت اجمالی آشنا گردند. ازطرف دیگر شاگردان فرصت یابند که سواد آموختگی خود را ، ولو بصورت مقدماتی ، درجهت کسب معلومات دررشتهٔ کار و پیشهٔ خود یعنی تاکداری بکار اندازند و درین زمینه هرچه بیشتر تمرین کنند و آزموده گردند .

۲ـ معلم پیش از خواندن متن صفحهٔ (۱۴۹) کتاب درصنف باید این کلمات را برروی تختهٔ صنف بنویسد و برای شاگردان بخواند و آنان را کومک نماید که باشکل هرکلمه و با اشکال منفصل ومتصل حرفها و ترکیب این حرف ها و معنای کلمات خوب آشنا گردند و به خواندن و نوشتن این کلمات قادر گردند :

(مرض ـ یعنی ـ بیماری ، ناجوری) .

(حشره ـ یعنی ـ زنده جانهای خوردمثل کیک وشپش وغیره) .

(رطوبت ـ یعنی ـ نم) .

(ضرر ـ یعنی ـ آزار ، زیان) .

۳ـ معلم پیش ازخواندن سبق نو یعنی صفحهٔ (۱۴۹) کتاب درصنف با شاگردان مباحثه میکند :

معلم میگوید : همان قسم که حشرات مضره و بیماری ها سبب آزار و ضعف وناتوانی

آدم ها می شوند، بیماری ها وحشراتی هم هستند که تاک ها را خراب و

ناتوان می سازند . این بیماری ها وحشرات و چاره های علمی آنها را

در کتاب دوم و سوم تاکداری خواهید خواند . حالا کتاب تان را

باز کنید و به صفحهٔ (۱۴۹) آن ببینید .

۴- معلم به شاگردان میگوید که صفحهٔ (۱۴۹) کتاب خود را خاموشانه بخوانند و پس از دو

دقیقه معلم می پرسد :

معلم - علاوه بر آب وهوای نامناسب وخاک نامناسب ، دیگر چه چیز ها به تاک

وتاکستان ضرر می رسانند ؟

شاگردان - قسم قسم بیماری ها وحشره ها .

معلم - آیا از خاک هم مرض پیدا می شود ؟

شاگردان - بعضی مرض ها در خاک میباشند .

معلم - آیا بارش بی وقت هم سبب پیدایش مرض میگردد ؟

شاگردان - بلی ، نه تنها بارش بی وقت ، بلکه سردی بی هنگام و رطوبت وگرمی زیاد

هم سبب بیماری تاک میگردند .

معلم - مرض ها وحشره ها بکدام حصهٔ تاک ضرر میرسانند ؟

شاگردان ـ به ریشه، بیخ تاک وتنه، شاخه، شاخچه ها و همچنین به گل تاک وانگور آن ضرر میرسانند .

معلم ـ آیا برای نابود کردن این مرض ها وحشره ها چاره هائی هست ؟

شاگردان ـ بلی، هست .

معلم پس ازمباحثهٔ فوق الذکر متن صفحهٔ (۱۴۹) را با آوازیکه همه شاگردان شنیده بتوانند قرائت می کند . معلم باید متن متذکره را باتأنی وروانی وباتلفظ واضح وروشن برای شاگردان بخواند که شاگردان به آسانی اورا تعقیب کرده بتوانند . آنگاه معلم به هر شاگرد نوبت میدهد که یکبار متن متذکره رامثل معلم خود درصنف قرائت نماید .

۵ـ معلم صفحهٔ (۱۵۰) یعنی (درین کلمه ها کدام حرف هاست) را به شاگردان معرفی و مثال را باآنان یکجا کارمیکند وآنگاه به شاگردان هدایت میدهد که کلمات را از شمارهٔ (۱) تاشمارهٔ (٦) بخوانند واشکال منفصل ومتصل حرف های هر کلمه را در ردیف معین پیش روی همان کلمه مطابق مثال بنویسند . معلم کارشاگردان را بدقت نظارت میکند ودرصورتیکه یک شاگرد اشتباه نماید معلم به او کومک میکند وکار شاگرد را اصلاح مینماید .

٦ـ معلم صفحهٔ (۱۵۱) یعنی (ازحرف ها کلمه بسازید) را به شاگردان معرفی ومثال را با آنان یکجا کاری کند . آنگاه به شاگردان هدایت میدهد که ازشمارهٔ (۱) تاشمارهٔ (۷)

حرف های هر ردیف را مرور کنند و از حرف های هر ردیف یک کلمه بسازند و آن کلمه را در جای خالی طرف چپ همان ردیف بنویسند . معلم کار شاگردان را نظارت می کند و اشتباهات آنان را با صمیمیت و مهربانی اصلاح مینماید .

۷- معلم صفحهٔ «۱۵۲» یعنی «فهمیدن معنی» را به شاگردان معرفی میکند و به آنان هدایت میدهد که جمله های قسمت بالائی صفحه را بخوانند و برای جا های خالی هر جمله یک کلمهٔ مناسب را از چوکات قسمت پائینی صفحه انتخاب نمایند و آنرا در جای خالی همان جمله بنویسند . کلمه های مناسب این هاست :

«برای جملهٔ اول — ضرر» .

«برای جمله دوم — تاک» .

«برای جملهٔ سوم — نابود» .

۸- معلم صفحهٔ «۱۵۳» یعنی (با کلمه ها جمله بسازید) را به شاگردان معرفی و به آنان کومک می کند که قسمت بالائی صفحه را بخوانند و آنگاه در قسمت پائینی صفحه سه جمله بسازند . در ساختن جمله ها باید شاگردان کومک شوند که از کلمات قسمت بالائی صفحه و همچنان از کلمه هائی که قبلاً خوانده اند کار بگیرند .

۹- معلم به شاگردان هدایت میدهد که متن صفحهٔ «۱۴۹» کتاب خود را در خانه در

کتابچه های خود بنویسند . آنگاه معلم کار خانگی درس گذشته شاگردان را ملاحظه می کند و اشتباهات شاگردان را با صمیمیت و مهربانی اصلاح میکند .

ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN

Education Center For Afghanistan

Teaching Guide For Learning to Read and Write

Author: Fateh Mohammad Muntazir

طبع مطبعه سید جمال‌الدین افغانی (آی-آر-سی)

1992